

USTAWA
z dnia 10 września 1999 r.

Kodeks karny skarbowy

TYTUŁ I
Przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe

DZIAŁ I
C z ę ś ć o g ó l n a

Rozdział 1
Przepisy wstępne

Art. 1.

- § 1. Odpowiedzialności karnej za przestępstwo skarbowe lub odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.
- § 2. Nie jest przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.
- § 3. Nie popełnia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.
- § 4. Jeżeli do dokonania przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego wymagane jest nastąpienie określonego w kodeksie skutku, sprawca zaniechania podlega odpowiedzialności karnej za przestępstwo skarbowe lub odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe tylko wtedy, jeżeli ciążył na nim prawny, szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi.

Art. 2.

- § 1. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w czasie, w którym nastąpiło zachowanie sprawcy, chyba że kodeks stanowi inaczej.
- § 2. Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.
- § 3. Niedopuszczalne jest stosowanie w części ustawy nowej i w części ustawy obowiązującej poprzednio.
- § 4. Jeżeli według nowej ustawy czyn zabroniony objęty orzeczeniem zagrożony jest karą, której górna granica jest niższa od kary orzeczonej, wymierzoną karę obniża się do górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za taki czyn zabroniony w nowej ustawie; jeżeli nowa ustawa nie przewiduje możli-

Opracowano na podstawie: tj. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, Nr 112, poz. 766, z 2008 r. Nr 66, poz. 410, Nr 215, poz. 1355, Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 8, poz. 39, Nr 157, poz. 1241, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 88, poz. 583, Nr 127, poz. 858, Nr 151, poz. 1013, z 2011 r. Nr 48, poz. 245, Nr 129, poz. 733, Nr 171, poz. 1016, Nr 240, poz. 1431.

wości zastosowania środka objętego orzeczeniem, to środka tego nie wykonuje się.

- § 5. Jeżeli według nowej ustawy czyn zabroniony objęty orzeczeniem nie jest już zagrożony karą pozbawienia wolności, wymierzona karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu zamienia się na karę grzywny, przyjmując jeden dzień kary pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym kary grzywny.
- § 6. Jeżeli według nowej ustawy czyn zabroniony objęty orzeczeniem nie jest już zabroniony pod groźbą kary, skazanie ulega zatarciu z mocy prawa, a ukaranie uważa się za niebyłe.

Art. 3.

- § 1. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w miejscu, w którym nastąpiło zachowanie sprawcy, albo gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić.
- § 2. Przepisy kodeksu stosuje się do sprawcy, który popełnił czyn zabroniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym, chyba że kodeks stanowi inaczej.
- § 3. Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia przestępstwa skarbowego, przepisy kodeksu stosuje się także do obywatela polskiego oraz cudzoziemca w razie popełnienia za granicą przestępstwa skarbowego skierowanego przeciwko istotnym interesom finansowym państwa polskiego.
- § 3a. Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia przestępstwa skarbowego, przepisy kodeksu stosuje się także do obywatela polskiego w razie popełnienia za granicą przestępstwa skarbowego określonego w rozdziale 6 i 7 działu II tytułu I, skierowanego przeciwko interesom finansowym Wspólnot Europejskich.
- § 4. Przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w rozdziale 7 są karalne także w razie popełnienia ich za granicą, jeżeli zostały ujawnione w wyniku czynności kontrolnych przeprowadzonych tam przez polski organ celny lub inny organ uprawniony na podstawie umów międzynarodowych; przepis stosuje się odpowiednio, jeżeli wykroczenie skarbowe określone w art. 106e, art. 106f i art. 106h popełnione zostało za granicą.
- § 5. Przepisy kodeksu stosuje się także do obywateli polskich oraz cudzoziemców, którzy przebywając na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nakłaniają lub udzielają pomocy do popełnienia za granicą przestępstwa skarbowego skierowanego przeciwko interesom finansowym Wspólnot Europejskich, określonego w rozdziale 6 i 7 działu II tytułu I.

Art. 4.

- § 1. Przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe można popełnić umyślnie, a także nieumyślnie, jeżeli kodeks tak stanowi.
- § 2. Czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi.
- § 3. Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

Art. 5.

- § 1. Na zasadach określonych w kodeksie odpowiada ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu lat 17, chyba że przepis ustawy stanowi inaczej.
- § 2. W stosunku do sprawcy, który popełnił przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe po ukończeniu lat 17, lecz przed ukończeniem lat 18, sąd zamiast kary lub środka karnego stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają.

Art. 6.

- § 1. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo skarbowe albo tylko jedno wykroczenie skarbowe.
- § 2. Dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu tego samego zamiaru lub z wykorzystaniem takiej samej sposobności, uważa się za jeden czyn zabroniony; w zakresie czynów zabronionych polegających na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej za krótki odstęp czasu uważa się okres do 6 miesięcy.

Art. 7.

- § 1. Jeżeli ten sam czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach kodeksu, przypisuje się tylko jedno przestępstwo skarbowe lub tylko jedno wykroczenie skarbowe na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.
- § 2. W wypadku określonym w § 1 sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, a jeżeli zbiegające się przepisy przewidują zagrożenia takie same – na podstawie przepisu, którego znamiona najpełniej charakteryzują czyn sprawcy. Nie stoi to na przeszkodzie orzeczeniu także innych środków przewidzianych w kodeksie na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.

Art. 8.

- § 1. Jeżeli ten sam czyn będący przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa lub wykroczenia określonego w przepisach karnych innej ustawy, stosuje się każdy z tych przepisów.
- § 2. Wykonaniu podlega tylko najsurowsza z kar, co nie stoi na przeszkodzie wykonaniu środków karnych lub innych środków orzeczonych na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów. Środki karne i środki zabezpieczające oraz dozór stosuje się, chociażby je orzeczono tylko na podstawie jednego ze zbiegających się przepisów; w razie orzeczenia za zbiegające się czyny zabronione zakazów tego samego rodzaju lub pozbawienia praw publicznych, sąd stosuje odpowiednio przepisy o karze łącznej.
- § 3. Jeżeli obok kary najsurowszej, która podlega wykonaniu, orzeczono także karę grzywny, również ta kara podlega łącznemu wykonaniu; w razie orzeczenia obok kary najsurowszej kilku kar grzywny, łącznemu wykonaniu podlega tylko najsurowsza kara grzywny.

Art. 9.

- § 1. Odpowiada za sprawstwo nie tylko ten, kto wykonuje czyn zabroniony sam albo wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, ale także ten, kto kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę lub wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, poleca jej wykonanie takiego czynu.
- § 2. Każdy ze współsprawców wykonujących czyn zabroniony odpowiada w granicach swej umyślności lub nieumyślności, niezależnie od odpowiedzialności pozostałych sprawców; okoliczność osobistą, wyłączającą lub łagodzącą albo zaostrzającą odpowiedzialność, która nie stanowi znamienia czynu zabronionego, uwzględnia się tylko co do sprawcy, którego ona dotyczy.
- § 3. Za przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe odpowiada, jak sprawca, także ten, kto na podstawie przepisu prawa, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania zajmuje się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi, osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną.

Art. 10.

- § 1. Nie popełnia umyślnie czynu zabronionego, kto pozostaje w błędzie co do okoliczności stanowiącej jego znamię.
- § 2. Odpowiada na podstawie przepisu przewidującego łagodniejszą odpowiedzialność sprawca, który dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność stanowiąca znamię czynu zabronionego, od której taka łagodniejsza odpowiedzialność zależy.
- § 3. Nie popełnia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że zachodzi okoliczność wyłączająca bezprawność.
- § 4. Nie popełnia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, kto dopuszcza się czynu zabronionego w usprawiedliwionej nieświadomości jego karalności.
- § 5. W wypadku określonym w § 3 lub 4, jeżeli błąd sprawcy jest nieusprawiedliwiony, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a jeżeli czyn zabroniony jest wykroczeniem skarbowym – sąd może odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego wymienionego w art. 47 § 2 pkt 2 i 3, chyba że przypadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.

Art. 11.

- § 1. Nie popełnia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, kto z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem.
- § 2. Jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa skarbowego zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona, sąd może orzec karę w wysokości nieprzekraczającej dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawcy przestępstwo skarbowe; sąd może zastosować także nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego wymienionego w art. 22 § 2 pkt 2–6, chyba że przypadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.

- § 3. Jeżeli w wypadku określonym w § 2 sprawca popełnił wykroczenie skarbowe, sąd może odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego wymienionego w art. 47 § 2 pkt 2 i 3, chyba że przypadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.
- § 4. Przepisów § 1–3 nie stosuje się, gdy sprawca wprawił się w stan nietrzeźwości lub inny stan odurzenia powodujący wyłączenie lub ograniczenie poczytalności, które przewidywał albo mógł przewidzieć.

Art. 12.

- § 1. Kary, środki karne oraz inne środki przewidziane w kodeksie stosuje się z uwzględnieniem zasad humanitaryzmu, w szczególności z poszanowaniem godności człowieka.
- § 2. Sąd wymierza karę, środek karny lub inny środek według swego uznania, w granicach przewidzianych przez kodeks bacząc, aby ich dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które mają one osiągnąć w stosunku do sprawcy, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.
- § 3. Wymierzając karę, środek karny lub inny środek młodocianemu albo nieletniemu, sąd kieruje się przede wszystkim tym, aby sprawcę wychować.

Art. 13.

- § 1. Wymierzając karę, środek karny lub inny środek, sąd uwzględnia w szczególności rodzaj i rozmiar ujemnych następstw czynu zabronionego, rodzaj i stopień naruszenia ciężącego na sprawcy obowiązku finansowego, jego motywację i sposób zachowania się, właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem czynu zabronionego i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza gdy czynił starania o zapobieżenie uszczupleniu należności publicznoprawnej lub o jej późniejsze wyrównanie.
- § 2. Okoliczności wpływające na wymiar kary, środka karnego lub innego środka uwzględnia się tylko co do osoby, której one dotyczą.

Art. 14.

Jeżeli sąd lub organ postępowania przygotowawczego określa także obowiązek, sposób lub termin uiszczenia uszczuplonej należności publicznoprawnej lub równowartości pieniężnej przypadku przedmiotów lub równowartości pieniężnej przypadku korzyści majątkowej, to powinien przy tym wziąć pod uwagę w szczególności sytuację majątkową sprawcy oraz wysokość uszczuplonej należności publicznoprawnej lub równowartości pieniężnej przedmiotów bądź korzyści podlegających przypadkowi.

Art. 15.

- § 1. Orzeczenie zapadłe w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe nie zwalnia od obowiązku uiszczenia należności publicznoprawnej.
- § 2. W razie orzeczenia przypadku przedmiotów, ściągnięcia ich równowartości pieniężnej lub obowiązku uiszczenia ich równowartości pieniężnej wygasa obowiązek uiszczenia należności publicznoprawnej dotyczącej tych przedmiotów.

- § 3. W razie uiszczenia należności publicznoprawnej sąd może orzec przepadek przedmiotów tylko w warunkach określonych w art. 31 § 3 pkt 2.
- § 4. W razie potrzeby orzeczenie kończące postępowanie, na mocy którego nie orzeczono przepadku przedmiotów, ściągnięcia ich równowartości pieniężnej lub obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej tych przedmiotów, powinno zawierać również rozstrzygnięcie co do przekazania przedmiotu właściwemu organowi do odrębnego postępowania.

Rozdział 2

Zaniechanie ukarania sprawcy

Art. 16.

- § 1. Nie podlega karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe sprawca, który po popełnieniu czynu zabronionego zawiadomił o tym organ powołany do ścigania, ujawniając istotne okoliczności tego czynu, w szczególności osoby współdziałające w jego popełnieniu.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się tylko wtedy, gdy w terminie wyznaczonym przez uprawniony organ postępowania przygotowawczego uiszczono w całości wymagalną należność publicznoprawną uszczuploną popełnionym czynem zabronionym. Jeżeli czyn zabroniony nie polega na uszczupleniu tej należności, a orzeczenie przepadku przedmiotów jest obowiązkowe, sprawca powinien złożyć te przedmioty, natomiast w razie niemożności ich złożenia – uiścić ich równowartość pieniężną; nie nakłada się obowiązku uiszczenia ich równowartości pieniężnej, jeżeli przepadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.
- § 3. Jeżeli złożone przedmioty podlegające przepadkowi mogą ulec szybkiemu zniszczeniu lub zepsuciu, ich przechowywanie byłoby połączone z niewspółmiernymi kosztami lub nadmiernymi trudnościami albo powodowałoby znaczne obniżenie ich wartości, organ postępowania przygotowawczego nakłada na sprawcę obowiązek uiszczenia ich równowartości pieniężnej, chyba że przepadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.
- § 4. Zawiadomienie powinno być złożone na piśmie albo przekazane ustnie do protokołu.
- § 5. Zawiadomienie jest bezskuteczne, jeżeli zostało złożone:
- 1) w czasie, kiedy organ ścigania miał już wyraźnie udokumentowaną wiadomość o popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego;
 - 2) po rozpoczęciu przez organ ścigania czynności służbowej, w szczególności przeszukania, czynności sprawdzającej lub kontroli zmierzającej do ujawnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, chyba że czynność ta nie dostarczyła podstaw do wszczęcia postępowania o ten czyn zabroniony.
- § 6. Przepisu § 1 nie stosuje się wobec sprawcy, który:
- 1) kierował wykonaniem ujawnionego czynu zabronionego;
 - 2) wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, polecił jej wykonanie ujawnionego czynu zabronionego;
 - 3) zorganizował grupę albo związek mający na celu popełnienie przestępstwa skarbowego albo taką grupą lub związkiem kierował, chyba że zawiadomienia, o którym mowa w § 1, dokonał ze wszystkimi członkami grupy lub związku;

- 4) nakłaniał inną osobę do popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego w celu skierowania przeciwko niej postępowania o ten czyn zabroniony.

Art. 16a.

Nie podlega karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, kto złożył prawnie skuteczną, w rozumieniu przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa lub ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.¹⁾), korektę deklaracji podatkowej wraz z uzasadnieniem przyczyny korekty i w całości uiszczył, niezwłocznie lub w terminie wyznaczonym przez uprawniony organ, należność publicznoprawną uszczuploną lub narażoną na uszczuplenie.

Art. 17.

- § 1. Sąd może udzielić zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, jeżeli wina sprawcy i okoliczności popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego nie budzą wątpliwości, a jednocześnie:
 - 1) uiszczono w całości wymagalną należność publicznoprawną, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie tej należności;
 - 2) sprawca uiszczył kwotę odpowiadającą co najmniej najniższej karze grzywny grożącej za dany czyn zabroniony;
 - 3) sprawca wyraził zgodę na przepadek przedmiotów co najmniej w takim zakresie, w jakim ten przepadek jest obowiązkowy, a w razie niemożności złożenia tych przedmiotów – uiszczył ich równowartość pieniężną; przepisy art. 16 § 2 zdanie trzecie oraz art. 31 § 3 pkt 2 stosuje się odpowiednio;
 - 4) uiszczono co najmniej zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania.
- § 2. Niedopuszczalne jest udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, jeżeli:
 - 1) przestępstwo skarbowe zagrożone jest karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności;
 - 2) przestępstwo skarbowe zagrożone tylko karą grzywny popełniono w warunkach określonych w art. 37 § 1 lub art. 38 § 2;
 - 3) zgłoszono interwencję co do przedmiotu podlegającego przypadkowi, chyba że zostanie ona cofnięta przez interwenienta do czasu wniesienia aktu oskarżenia do sądu.

Art. 18.

- § 1. Sąd, udzielając zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, orzeka:
 - 1) tytułem kary grzywny kwotę uiszczoną przez sprawcę;
 - 2) przepadek przedmiotów tylko w takich granicach, w jakich sprawca wyraził na to zgodę, a w razie niemożności ich złożenia – uiszczył ich równowartość pieniężną.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 91, poz. 868, Nr 171, poz. 1800, i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 124, poz. 1042, Nr 132, poz. 1110 i Nr 183, poz. 1537 oraz z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 157, poz. 1119, Nr 191, poz. 1413 i Nr 217, poz. 1590.

- § 2. Prawomocny wyrok o zezwoleniu na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności nie podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Karnego.
- § 3. Uiszczenie określonej kwoty tytułem kary grzywny za przestępstwo skarbowe w drodze dobrowolnego poddania się odpowiedzialności nie stanowi przesłanki recydywy skarbowej określonej w art. 37 § 1 pkt 4.

Art. 19.

- § 1. Sąd może odstąpić od wymierzenia kary, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu środka karnego wymienionego w art. 22 § 2 pkt 2–6 lub w art. 47 § 2 pkt 2 i 3, jeżeli zachodzą warunki jego orzeczenia i cele kary zostaną przez ten środek spełnione, w szczególności w wypadkach przewidzianych w kodeksie, a ponadto:
 - 1) za przestępstwa skarbowe – zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat lub karą łagodniejszą, gdy stopień społecznej szkodliwości popełnionego czynu nie jest znaczny; przepisu nie stosuje się do sprawy przestępstwa skarbowego popełnionego w warunkach określonych w art. 37 § 1 lub w art. 38 § 2, z zastrzeżeniem art. 37 § 2 i 3 oraz art. 38 § 3;
 - 2) za wykroczenia skarbowe – w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, biorąc pod uwagę charakter i okoliczności popełnienia wykroczenia skarbowego, właściwości i warunki osobiste sprawcy oraz jego zachowanie się po popełnieniu tego wykroczenia.
- § 2. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, sąd może odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego wymienionego w art. 22 § 2 pkt 2–6 lub w art. 47 § 2 pkt 2 i 3 tylko wtedy, gdy ta wymagalna należność została w całości uiszczona przed wydaniem wyroku.
- § 3. Odstępując od wymierzenia kary, sąd może również odstąpić od orzeczenia środka karnego, chociażby jego orzeczenie było obowiązkowe; przepisu nie stosuje się, jeżeli przepadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.
- § 4. W postępowaniu w stosunku do nieobecnych orzeczenie co do kary, środka karnego lub innego środka można ograniczyć do przepadku przedmiotów.

Rozdział 3 Przestępstwa skarbowe

Art. 20.

- § 1. Do przestępstw skarbowych nie mają zastosowania przepisy części ogólnej i rozdziału XXXVIII Kodeksu karnego, z zastrzeżeniem § 2.
- § 2. Przepisy art. 18 § 2 i 3, art. 19, art. 20, art. 21 § 2 i 3, art. 22–24, art. 27 § 1, art. 40 § 1, art. 41, art. 43 § 2, art. 51, art. 57, art. 58 § 1 i 2a, art. 60 § 1 i 2, art. 62, art. 63, art. 66 § 1, art. 67, art. 68, art. 69 § 1 i 2, art. 70, art. 72–77, art. 78 § 1 i 3, art. 79, art. 80 § 1 i 3, art. 81–83, art. 85, art. 86 § 1a, 2 i 3, art. 87, art. 88, art. 89 § 1, 1a i 3, art. 90, art. 92–98, art. 103 § 1, art. 106–108, art. 114 oraz art. 114a, a także wskazane w innych przepisach niniejszego rozdziału przepisy części ogólnej Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio do przestępstw skarbowych; do żołnierzy, którzy dopuścili się czynu zabronionego jako przestępstwo skarbowe, stosuje się odpowiednio także przepisy art. 318, art. 321, art. 322 § 1 i 3, art. 323, art. 324 § 1, art. 326–333, art. 335 oraz art. 336 Kodeksu karnego.

- § 3. W wypadku określonym w art. 21 § 3 Kodeksu karnego sąd może także odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego wymienionego w art. 22 § 2 pkt 2, 3, 5 i 6 niniejszego kodeksu, chyba że przepadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.
- § 4. Wymieniona w art. 23 Kodeksu karnego przesłanka „dobrowolności” nie ma zastosowania do przestępstw skarbowych.
- § 5. W wypadku określonym w art. 27 § 1 Kodeksu karnego dopuszczalny eksperyment dotyczy tylko eksperymentu ekonomicznego lub technicznego.
- § 6. Wymienione w § 2 oraz w art. 21 § 3, art. 26 § 4, art. 40 § 1 i art. 45 przepisy części ogólnej Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio także do osób wymienionych w art. 53 § 36, które dopuściły się przestępstwa skarbowego, chyba że część wojskowa Kodeksu karnego zawiera odmienne przepisy ogólne.

Art. 21.

- § 1. Usiłowanie przestępstwa skarbowego zagrożonego karą nieprzekraczającą roku pozbawienia wolności lub karą łagodniejszą jest karalne tylko wtedy, gdy kodeks tak stanowi.
- § 2. Za usiłowanie można wymierzyć karę w wysokości nieprzekraczającej dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego dla danego przestępstwa skarbowego.
- § 3. Do usiłowania stosuje się odpowiednio także przepisy art. 13, 14 § 2 oraz art. 15 Kodeksu karnego; przepis art. 20 § 4 niniejszego kodeksu stosuje się odpowiednio.

Art. 22.

- § 1. Karami za przestępstwa skarbowe są:
 - 1) kara grzywny w stawkach dziennych;
 - 2) kara ograniczenia wolności;
 - 3) kara pozbawienia wolności.
- § 2. Środkami karnymi są:
 - 1) dobrowolne poddanie się odpowiedzialności;
 - 2) przepadek przedmiotów;
 - 3) ściągnięcie równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów;
 - 4) przepadek korzyści majątkowej;
 - 4a) ściągnięcie równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej;
 - 5) zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej, wykonywania określonego zawodu lub zajmowania określonego stanowiska;
 - 6) podanie wyroku do publicznej wiadomości;
 - 7) pozbawienie praw publicznych;
 - 8) środki związane z poddaniem sprawcy próbie:
 - a) warunkowe umorzenie postępowania karnego,
 - b) warunkowe zawieszenie wykonania kary,
 - c) warunkowe zwolnienie.
- § 3. Środkami zabezpieczającymi są:
 - 1) umieszczenie w zakładzie zamkniętym;
 - 2) umieszczenie w zakładzie psychiatrycznym;

- 3) umieszczenie w zakładzie karnym, w którym stosuje się środki lecznicze lub rehabilitacyjne;
- 4) umieszczenie w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego;
- 5) skierowanie do placówki leczniczo-rehabilitacyjnej;
- 6) przepadek przedmiotów;
- 7) zakazy wymienione w § 2 pkt 5.

Art. 23.

- § 1. Wymierzając karę grzywny, sąd określa liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki dziennej; jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, najniższa liczba stawek wynosi 10, najwyższa – 720.
- § 2. Wyrokiem nakazowym można wymierzyć karę grzywny w granicach nieprzekraczających wysokości 200 stawek dziennych, chyba że kodeks przewiduje karę łagodniejszą.
- § 3. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia ani też przekraczać jej czterystukrotności.

Art. 24.

- § 1. Za karę grzywny wymierzoną sprawcy przestępstwa skarbowego czyni się w całości albo w części odpowiedzialną posiłkowo osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, jeżeli sprawcą czynu zabronionego jest zastępca tego podmiotu prowadzący jego sprawy jako pełnomocnik, zarządca, pracownik lub działający w jakimkolwiek innym charakterze, a zastępowany podmiot odniósł albo mógł odnieść z popełnionego przestępstwa skarbowego jakąkolwiek korzyść majątkową.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do ściągnięcia równowartości pieniężnej przypadku przedmiotów.
- § 3. W razie nałożenia odpowiedzialności posiłkowej przy wymiarze kary grzywny stosuje się odpowiednio art. 23 § 3.
- § 4. Jeżeli odpowiedzialność, o której mowa w § 1 i 2, nałożono na kilka podmiotów odpowiedzialnych posiłkowo, odpowiadają oni solidarnie, chyba że ze względu na okoliczności sprawy sąd określi zakres odpowiedzialności każdego z nich stosownie do osiągniętej korzyści majątkowej.
- § 5. Niezależnie od nałożenia odpowiedzialności posiłkowej sąd zobowiązuje podmiot, który uzyskał korzyść majątkową, do jej zwrotu w całości albo w części na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego; nie dotyczy to korzyści majątkowej podlegającej zwrotowi na rzecz innego uprawnionego podmiotu.

Art. 25.

- § 1. Odpowiedzialności posiłkowej nie stosuje się wobec państwowych jednostek budżetowych, o których mowa w przepisach o finansach publicznych.
- § 2. Odpowiedzialność posiłkowa nie obciąża spadku.
- § 3. Odpowiedzialność posiłkowa nie wygasa:
 - 1) w razie śmierci sprawcy skazanego po uprawomocnieniu się orzeczenia;

- 2) jeżeli kary grzywny lub środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadek przedmiotów nie wykonano z powodu nieobecności skazanego w kraju.

Art. 26.

- § 1. Jeżeli przestępstwo skarbowe jest zagrożone karą pozbawienia wolności, sąd może orzec zamiast niej karę ograniczenia wolności, w szczególności jeżeli orzeka równocześnie środek karny wymieniony w art. 22 § 2 pkt 2–6, co nie stoi na przeszkodzie wymierzeniu także kary grzywny grożącej za to przestępstwo obok kary pozbawienia wolności.
- § 2. Wymierzając karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej i tej wymagalnej należności nie uiszczono, sąd określa także obowiązek uiszczenia jej w całości w wyznaczonym terminie.
- § 3. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawcy przestępstwa skarbowego popełnionego w warunkach określonych w art. 37 § 1 lub w art. 38 § 2, z zastrzeżeniem art. 37 § 2 i 3 oraz art. 38 § 3.
- § 4. Do wymiaru kary ograniczenia wolności stosuje się odpowiednio także art. 34–36 Kodeksu karnego.

Art. 27.

- § 1. Jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, kara pozbawienia wolności trwa najkrócej 5 dni, najdłużej – 5 lat; wymierza się ją w dniach, miesiącach i latach.
- § 2. Kara aresztu wojskowego trwa najkrócej 5 dni, najdłużej – 2 lata; wymierza się ją w dniach, miesiącach i latach.

Art. 28.

- § 1. Jeżeli kodeks przewiduje obniżenie albo nadzwyczajne obostrzenie górnej granicy ustawowego zagrożenia, w wypadku łącznego zagrożenia karami wymienionymi w art. 22 § 1, obniżenie albo nadzwyczajne obostrzenie odnosi się do każdej z tych kar.
- § 2. Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 1.080 stawek dziennych kary grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 10 lat kary pozbawienia wolności; karę ograniczenia wolności wymierza się w miesiącach i latach.

Art. 29.

Przepadek przedmiotów obejmuje:

- 1) przedmiot pochodzący bezpośrednio z przestępstwa skarbowego;
- 2) narzędzie lub inny przedmiot stanowiący mienie ruchome, które służyło lub było przeznaczone do popełnienia przestępstwa skarbowego;
- 3) opakowanie oraz przedmiot połączony z przedmiotem przestępstwa skarbowego w taki sposób, że nie można dokonać ich rozłączenia bez uszkodzenia któregokolwiek z tych przedmiotów;
- 4) przedmiot, którego wytwarzanie, posiadanie, obrót, przechowywanie, przewóz, przenoszenie lub przesyłanie jest zabronione.

Art. 30.

- § 1. Sąd może orzec przepadek przedmiotów tylko w wypadkach przewidzianych w kodeksie, a orzeka, jeżeli kodeks tak stanowi.
- § 2. W wypadkach określonych w art. 54 § 1 i 2, art. 55 § 1 i 2, art. 56 § 1 i 2, art. 63 § 1–6, art. 64 § 1–6, art. 65 § 1 i 3, art. 66 § 1, art. 67 § 1 i 2, art. 68 § 1 i 2, art. 69 § 1–3, art. 69a § 1, art. 70 § 1, 2 i 4, art. 72, art. 73 § 1 oraz art. 73a § 1 i 2 można orzec przepadek przedmiotów określonych w art. 29 pkt 1–3.
- § 3. W wypadkach określonych w art. 86 § 1–3, art. 87 § 1–3, art. 88 § 1 i 2, art. 89 § 1 i 2, art. 90 § 1 oraz art. 91 § 1 i 3 orzeka się przepadek przedmiotów wymienionych w art. 29 pkt 1 lub 2, a także można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 29 pkt 3.
- § 4. W wypadku określonym w art. 106d § 1 orzeka się przepadek wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, a także można orzec przepadek innych przedmiotów, określonych w art. 29 pkt 1–3.
- § 4a. (uchylony).
- § 5. W wypadkach określonych w art. 107 § 1–3 orzeka się przepadek dokumentu lub urządzenia do gry losowej, gry na automacie lub zakładu wzajemnego, a także znajdujących się w nich środków pieniężnych oraz wygranych, które na podstawie tego dokumentu przypadają grającemu, a także środków uzyskanych ze sprzedaży udziału w grze lub wpłaconych stawek. Przepis stosuje się odpowiednio także w wypadkach określonych w art. 107a § 1, art. 109 i art. 110.
- § 5a. Sprzedaż urządzeń lub automatów do gier, w stosunku do których sąd nie zarządził zniszczenia, jest dopuszczalna wyłącznie na rzecz podmiotów, które uzyskały koncesje albo zezwolenie na urządzenie gier.
- § 6. W wypadkach określonych w § 2–4 orzeka się przepadek przedmiotów, o których mowa w art. 29 pkt 4.

Art. 31.

- § 1. Sąd może orzec albo orzeka przepadek przedmiotów określonych w art. 29 pkt 1, 3 i 4 w wypadkach przewidzianych w kodeksie, także wówczas, gdy przedmioty te nie są własnością sprawcy.
- § 1a. Sąd może orzec przepadek przedmiotów określonych w art. 29 pkt 2, niebędących własnością sprawcy, jeżeli ich właściciel lub inna osoba uprawniona na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach przewidywała albo mogła przewidzieć, że mogą one służyć lub być przeznaczone do popełnienia przestępstwa skarbowego.
- § 2. Przepadku przedmiotów nie orzeka się, jeżeli są własnością osoby trzeciej, a sprawca uzyskał je w drodze czynu zabronionego jako przestępstwo lub wykroczenie.
- § 3. Przepadku przedmiotów nie orzeka się także, jeżeli:
- 1) orzeczenie jego byłoby niewspółmierne do wagi popełnionego przestępstwa skarbowego;
 - 2) uiszczono należność publicznoprawną dotyczącą przedmiotów zagrożonych przypadkiem, chyba że należność ta jest niewspółmiernie niska do kwoty równowartości pieniężnej przypadku przedmiotów albo przepadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4 lub które zostały specjalnie przysposobione do popełnienia czynu zabronionego.

- § 4. Przedmioty objęte przypadkiem przechodzą na własność Skarbu Państwa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.
- § 5. Sąd, orzekając wypadek przedmiotów, w szczególności napojów alkoholowych, kosmetyków lub produktów leczniczych, może zarządzić ich zniszczenie w całości albo w części, jeżeli sprzedaż tych przedmiotów jest niemożliwa, znacznie utrudniona lub nieuzasadniona lub gdy przedmioty te nie odpowiadają warunkom dopuszczenia do obrotu w kraju określonym w odrębnych przepisach.
- § 6. Sąd, orzekając wypadek wyrobów tytoniowych, jednocześnie zarządza ich zniszczenie.
- § 7. Koszty zniszczenia przedmiotów, których wypadek orzeczono, ponosi sprawca czynu zabronionego.

Art. 32.

- § 1. W razie niemożności orzeczenia w całości albo w części wypadku, o którym mowa w art. 29, gdy przedmiot został zniszczony, zgubiony, ukryty lub z innych przyczyn faktycznych lub prawnych nie może być objęty w posiadanie, sąd orzeka środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej wypadku przedmiotów, chyba że wypadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.
- § 2. Jeżeli równowartości pieniężnej wypadku przedmiotów nie można określić dokładnie, oznacza się ją w przybliżeniu.
- § 3. Jeżeli w popełnieniu przestępstwa skarbowego brało udział kilka osób, odpowiadają one solidarnie za uiszczenie równowartości pieniężnej wypadku przedmiotów.
- § 4. Przepis art. 31 § 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 33.

- § 1. Jeżeli sprawca osiągnął z popełnienia przestępstwa skarbowego, chociażby pośrednio, korzyść majątkową niepodlegającą wypadkowi przedmiotów określonych w art. 29 pkt 1 lub 4, sąd orzeka środek karny wypadku tej korzyści. W razie niemożności orzeczenia środka karnego wypadku korzyści majątkowej orzeka się środek karny ściągnięcia jej równowartości pieniężnej.
- § 2. W razie skazania za przestępstwo skarbowe, z którego popełnienia sprawca osiągnął, chociażby pośrednio, korzyść majątkową dużej wartości, uważa się, że mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa skarbowego lub po jego popełnieniu, do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, stanowi korzyść majątkową uzyskaną z popełnienia przestępstwa skarbowego, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba przedstawi dowód przeciwny.
- § 3. Jeżeli okoliczności sprawy wskazują na duże prawdopodobieństwo, że sprawca, o którym mowa w § 2, przeniósł na osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie lub pod jakimkolwiek tytułem prawnym, mienie stanowiące korzyść majątkową uzyskaną z popełnienia przestępstwa skarbowego, uważa się, że rzeczy będące w samoistnym posiadaniu tej osoby lub jednostki oraz przysługujące jej prawa majątkowe należą do sprawcy, chyba że zainteresowana osoba lub jednostka organizacyjna przedstawi dowód zgodnego z prawem ich uzyskania.

- § 4. Przepisy § 2 i 3 stosuje się także przy dokonaniu zajęcia stosownie do przepisu art. 131 § 4 przy zabezpieczeniu grożącego przepadku korzyści majątkowej oraz przy egzekucji tego środka. Osoba lub jednostka, której dotyczy domniemanie ustanowione w § 3, może wystąpić z powództwem przeciwko Skarbowi Państwa o obalenie domniemania; do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu.
- § 5. W razie współwłasności orzeka się przepadek udziału należącego do sprawcy lub równowartości pieniężnej tego udziału.
- § 6. Środka karnego przepadku korzyści majątkowej lub ściągnięcia jej równowartości pieniężnej nie orzeka się, jeżeli korzyść majątkowa podlega zwrotowi innemu uprawnionemu podmiotowi.
- § 7. Objęta przepisami korzyść majątkowa lub ściągnięcie jej równowartości pieniężnej przechodzi na własność Skarbu Państwa z chwilą uprawomocnienia się wyroku, a w wypadku, o którym mowa w § 4 zdanie drugie, z chwilą uprawomocnienia się wyroku oddalającego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa.

Art. 34.

- § 1. Zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej oraz pozbawienie praw publicznych można orzec tylko wtedy, gdy kodeks tak stanowi.
- § 2. Sąd może orzec środek karny zakazu prowadzenia określonej działalności gospodarczej w wypadkach określonych w art. 38 § 1 i 2 oraz w razie skazania sprawcy za przestępstwo skarbowe określone w art. 54 § 1, art. 55 § 1, art. 56 § 1, art. 63 § 1–5, art. 64 § 1–6, art. 65 § 1, art. 66 § 1, art. 67 § 1 i 2, art. 68 § 1 i 2, art. 69 § 1–3, art. 69a § 1, art. 70 § 1, 2 i 4, art. 72, art. 73 § 1, art. 73a § 1, art. 76 § 1, art. 77 § 1, art. 78 § 1, art. 82 § 1, art. 83 § 1, art. 85 § 1 i 2, art. 86 § 1 i 2, art. 87 § 1 i 2, art. 88 § 1 i 2, art. 89 § 1 i 2, art. 90 § 1 i 2, art. 91 § 1, art. 92 § 1, art. 93, art. 97 § 1 i 2, art. 100 § 1, art. 101 § 1, art. 102 § 1, art. 103 § 1, art. 104 § 1, art. 106c § 1, art. 106d § 1, art. 106j § 1, art. 107 § 1–3, art. 107a § 1 oraz art. 110.
- § 3. Pozbawienie praw publicznych sąd może orzec w wypadkach określonych w art. 38 § 1 i 2 w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.
- § 4. Zakazy wymienione w art. 22 § 2 pkt 5 oraz pozbawienie praw publicznych orzeka się w latach, od roku do lat 5.

Art. 35.

W uzasadnionych wypadkach sąd może orzec podanie wyroku do publicznej wiadomości w sposób przez siebie określony.

Art. 36.

- § 1. Stosując nadzwyczajne złagodzenie kary, sąd może:
- 1) wymierzyć karę ograniczenia wolności, jeżeli przestępstwo skarbowe jest zagrożone karą pozbawienia wolności; przepis art. 26 § 2 stosuje się;
 - 2) odstąpić od wymierzenia kary i orzec środek karny wymieniony w art. 22 § 2 pkt 2–6;
 - 3) odstąpić od wymierzenia środka karnego, chociażby jego orzeczenie było obowiązkowe; przepis art. 19 § 3 zdanie drugie stosuje się.

- § 2. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej i przed wydaniem wyroku wymagalna należność została w całości uiszczona, nadzwyczajne złagodzenie kary może polegać na orzeczeniu tylko kary grzywny w wysokości nieprzekraczającej połowy górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane przestępstwo skarbowe, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu środków karnych wymienionych w art. 22 § 2 pkt 2–6, przewidzianych za to przestępstwo.
- § 3. Sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet może warunkowo zawiesić jej wykonanie w stosunku do sprawcy współdziałającego z inną osobą lub osobami w popełnieniu przestępstwa skarbowego, jeżeli ujawnił przed organem postępowania przygotowawczego wszystkie istotne informacje dotyczące tych osób oraz okoliczności jego popełnienia.
- § 4. Przepisu § 3 nie stosuje się, jeżeli sprawca:
- 1) wezwany do złożenia wyjaśnień lub zeznań, nie potwierdził w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe ujawnionych przez siebie informacji;
 - 2) kierował wykonaniem ujawnionego przestępstwa skarbowego;
 - 3) wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie, polecił jej wykonanie ujawnionego przestępstwa skarbowego;
 - 4) nakłaniał inną osobę do popełnienia przestępstwa skarbowego w celu skierowania przeciwko niej postępowania o ten czyn zabroniony.
- § 5. Warunkowego zawieszenia wykonania kary, o którym mowa w § 3, nie stosuje się także do sprawcy określonego w art. 37 § 1 pkt 2 i 5.

Art. 37.

- § 1. Sąd stosuje nadzwyczajne obostrzenie kary, jeżeli sprawca:
- 1) popełnia umyślnie przestępstwo skarbowe, powodując uszczuplenie należności publicznoprawnej dużej wartości albo popełnia umyślnie przestępstwo skarbowe, a wartość przedmiotu czynu zabronionego jest duża;
 - 2) uczynił sobie z popełniania przestępstw skarbowych stałe źródło dochodu;
 - 3) popełnia dwa albo więcej przestępstw skarbowych, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z nich i każdy z tych czynów wyczerpuje znamiona przestępstwa skarbowego określonego w tym samym przepisie, a odstępy czasu pomiędzy nimi nie są długie;
 - 4) skazany za umyślne przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności lub karę ograniczenia wolności albo karę grzywny, w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności lub 6 miesięcy kary ograniczenia wolności albo po uiszczeniu grzywny wynoszącej co najmniej 120 stawek dziennych popełnia umyślnie przestępstwo skarbowe tego samego rodzaju;
 - 5) popełnia przestępstwo skarbowe, działając w zorganizowanej grupie albo w związku mającym na celu popełnienie przestępstwa skarbowego;
 - 6) popełnia przestępstwo skarbowe, używając przemocy lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo działając wspólnie z inną osobą, która używa przemocy lub grozi natychmiastowym jej użyciem;
 - 7) przez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego położenia doprowadza inną osobę do popełnienia czynu zabronionego jako przestępstwo skarbowe.
- § 2. Przepisów § 1 pkt 1 i 3 nie stosuje się, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, a wymagalna na-

leżność została w całości uiszczona przed zamknięciem przewodu sądowego w pierwszej instancji.

- § 3. Przepisu § 1 pkt 5 nie stosuje się, jeżeli sprawca odstąpił od udziału w zorganizowanej grupie lub związku i ujawniając przed organem ścigania istotne okoliczności zamierzonego przestępstwa skarbowego, zapobiegł jego popełnieniu.
- § 4. W wypadkach określonych w § 1 pkt 3 sąd orzeka tylko jeden raz karę za wszystkie zbiegające się przestępstwa skarbowe na podstawie przepisu, którego znamiona każde z nich wyczerpuje, w granicach określonych w art. 38 § 1 lub 2.

Art. 38.

- § 1. Stosując nadzwyczajne obostrzenie kary, sąd wymierza karę pozbawienia wolności:
- 1) do 6 miesięcy albo karę ograniczenia wolności, jeżeli przestępstwo skarbowe jest zagrożone tylko karą grzywny do 360 stawek dziennych, co nie wyłącza wymierzenia także kary grzywny grożącej za to przestępstwo;
 - 2) do roku albo karę ograniczenia wolności, jeżeli przestępstwo skarbowe jest zagrożone tylko karą grzywny przekraczającą 360 stawek dziennych, co nie wyłącza wymierzenia także kary grzywny grożącej za to przestępstwo;
 - 3) przewidzianą za przypisane przestępstwo skarbowe w wysokości nie niższej niż 1 miesiąc do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, co nie wyłącza wymierzenia z takim samym obostrzeniem także kary grzywny grożącej za to przestępstwo obok kary pozbawienia wolności.
- § 2. Stosując nadzwyczajne obostrzenie kary, sąd wymierza karę pozbawienia wolności w wysokości nie niższej niż 3 miesiące do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego podwójnie, co nie wyłącza wymierzenia w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę także kary grzywny grożącej za to przestępstwo, jeżeli sprawca popełnia ten czyn zabroniony określony w:
- 1) art. 54 § 1, art. 55 § 1, art. 56 § 1, art. 63 § 1–5, art. 65 § 1, art. 67 § 1, art. 69a § 1, art. 70 § 1, 2 i 4, art. 73a § 1, art. 76 § 1, art. 77 § 1, art. 78 § 1, art. 86 § 1 i 2, art. 87 § 1 i 2, art. 90 § 1, art. 91 § 1 oraz art. 92 § 1, a kwota uszczuplonej należności publicznoprawnej lub wartość przedmiotu czynu zabronionego jest wielka;
 - 2) (uchylony).
- § 3. W wypadku określonym w § 1 pkt 1 lub 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 26 § 2, a w wypadku określonym w § 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 37 § 2 lub 3.

Art. 39.

- § 1. Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa skarbowe do ich sumy, nie przekraczając jednak 1.080 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 15 lat pozbawienia wolności; karę ograniczenia wolności wymierza się w miesiącach i latach.
- § 2. W razie skazania za zbiegające się przestępstwo skarbowe i przestępstwo określone w innej ustawie karnej, sąd wymierza karę łączną na zasadach określonych w niniejszym kodeksie; przepis art. 43 § 1 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 40.

- § 1. Jeżeli sprawca w warunkach określonych w art. 85 Kodeksu karnego popełnia dwa albo więcej ciągów przestępstw skarbowych określonych w art. 37 § 1 pkt 3 albo ciąg przestępstw skarbowych oraz przestępstwo skarbowe, sąd orzeka karę łączną, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu karnego o zbiegu przestępstw oraz o łączeniu kar i środków karnych.
- § 2. Jeżeli sprawca został skazany dwoma albo więcej orzeczeniami za przestępstwa skarbowe należące do ciągu przestępstw skarbowych określonego w art. 37 § 1 pkt 3, orzeczona w wyroku łącznym kara nie może przekroczyć górnych granic wymiaru określonych w art. 38 § 1 lub 2.
- § 3. Kara łączna ograniczenia wolności nie może przekraczać 18 miesięcy, a kara łączna grzywny nie może przekraczać 1 080 stawek dziennych. Przy określaniu na nowo stawki dziennej, sąd kieruje się wskazaniem określonymi w art. 23 § 3.

Art. 41.

- § 1. Warunkowe umorzenie postępowania karnego można zastosować do sprawcy przestępstwa skarbowego, chyba że przestępstwo to popełniono w warunkach określonych w art. 37 § 1 pkt 1–3, 5–7 lub w art. 38 § 2, z zastrzeżeniem art. 37 § 2 i 3 oraz art. 38 § 3.
- § 2. Umarzając warunkowo postępowanie karne za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej i tej wymagalnej należności nie uiszczono, sąd określa także obowiązek uiszczenia jej w całości w wyznaczonym terminie.
- § 3. Sąd może także podjąć warunkowo umorzone postępowanie karne, jeżeli sprawca w okresie próby uchyła się od wykonania określonego obowiązku uiszczenia należności publicznoprawnej.
- § 4. Przepisy § 2 i 3 stosuje się odpowiednio w razie:
 - 1) warunkowego zawieszenia wykonania kary;
 - 2) warunkowego zwolnienia.

Art. 41a.

- § 1. Warunkowego zawieszenia wykonania kary nie stosuje się także do sprawcy określonego w art. 37 § 1 pkt 2 i 5, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.
- § 2. W wypadku warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec sprawcy określonego w art. 37 § 1 pkt 2 i 5 okres próby wynosi od 3 do 5 lat, a dozór jest obowiązkowy.

Art. 42.

- § 1. Jeżeli sprawca skazany za umyślne przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności popełnił w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej roku tej kary umyślnie przestępstwo skarbowe tego samego rodzaju, sąd może go warunkowo zwolnić po odbyciu dwóch trzecich kary.
- § 2. Skazanego określonego w art. 37 § 1 pkt 2 i 5 można warunkowo zwolnić po odbyciu trzech czwartych kary.

- § 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do sumy dwóch lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno; przepis § 1 stosuje się, jeżeli chociażby jedno z przestępstw popełniono w określonych tam warunkach.
- § 4. Jeżeli skazanym jest osoba określona w § 2, okres próby nie może być krótszy niż 3 lata.

Art. 43.

- § 1. Przepadek przedmiotów wymieniony w art. 22 § 3 pkt 6 można orzec tytułem środka zabezpieczającego, jeżeli:
- 1) sprawca dopuścił się czynu zabronionego w stanie niepoczytalności;
 - 2) społeczna szkodliwość czynu jest znikoma;
 - 3) zastosowano warunkowe umorzenie postępowania karnego;
 - 4) zachodzi okoliczność wyłączająca ukaranie sprawcy czynu zabronionego;
 - 5) zastosowano art. 5 § 2.
- § 2. Przepisy o przypadku przedmiotów tytułem środka zabezpieczającego stosuje się odpowiednio także w razie umorzenia postępowania wobec niewykrycia sprawcy.
- § 3. Przepis art. 31 § 4 stosuje się odpowiednio.
- § 4. Jeżeli sprawca dopuścił się czynu zabronionego w stanie niepoczytalności, sąd może orzec tytułem środka zabezpieczającego także zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej, wykonywania określonego zawodu lub zajmowania określonego stanowiska, gdy jest to konieczne ze względu na ochronę porządku prawnego.
- § 5. Wymienione w § 4 zakazy orzeka się bez wyznaczenia terminu; sąd uchyla zakaz, jeżeli ustały przyczyny jego orzeczenia.

Art. 44.

- § 1. Karalność przestępstwa skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat:
- 1) 5 – gdy czyn stanowi przestępstwo skarbowe zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 3 lat;
 - 2) 10 – gdy czyn stanowi przestępstwo skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata.
- § 2. Karalność przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupieniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej ustaje także wówczas, gdy nastąpiło przedawnienie tej należności.
- § 3. W wypadkach przewidzianych w § 1 lub § 2 bieg przedawnienia przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupieniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej rozpoczyna się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności. Jeżeli sprawca przestępstwa skarbowego dopuścił się uszczuplenia lub narażenia na uszczuplenie należności celnej, bieg jego przedawnienia rozpoczyna się z dniem, w którym powstał dług celny; jeżeli nie jest możliwe określenie dnia powstania długu celnego, bieg przedawnienia przestępstwa skarbowego rozpoczyna się z dniem najwcześniejszym, w którym istnienie długu celnego zostało ustalone.

- § 4. W wypadkach przewidzianych w § 1 lub § 2, jeżeli dokonanie przestępstwa skarbowego zależy od nastąpienia określonego w kodeksie skutku, bieg przedawnienia rozpoczyna się od czasu, gdy skutek nastąpił.
- § 5. Jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 lub § 2 wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, karalność popełnionego przez niego przestępstwa skarbowego określonego w § 1 pkt 1 ustaje z upływem 5 lat, a przestępstwa skarbowego określonego w § 1 pkt 2 – z upływem 10 lat od zakończenia tego okresu.
- § 6. W razie uchylenia prawomocnego orzeczenia przedawnienie biegnie od dnia wydania orzeczenia w tym przedmiocie, chyba że karalność przestępstwa skarbowego już ustała.
- § 7. Przedawnienie nie biegnie, jeżeli przepis ustawy nie pozwala na wszczęcie lub dalsze prowadzenie postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe.

Art. 45.

- § 1. Do przedawnienia wykonania środków karnych wymienionych w art. 22 § 2 pkt 2–7 stosuje się odpowiednio art. 103 § 1 pkt 3 Kodeksu karnego.
- § 1a. Środków zabezpieczających określonych w art. 22 § 3 nie można wykonać, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia upłynęło 10 lat.
- § 2. Do zatarcia skazania w odniesieniu do środków karnych wymienionych w art. 22 § 2 pkt 2–7 stosuje się odpowiednio art. 107 § 6 Kodeksu karnego.

Rozdział 4 Wykroczenia skarbowe

Art. 46.

Do wykroczeń skarbowych nie mają zastosowania przepisy części ogólnej Kodeksu wykroczeń.

Art. 47.

- § 1. Karą za wykroczenia skarbowe jest kara grzywny określona kwotowo.
- § 2. Środkami karnymi są:
 - 1) dobrowolne poddanie się odpowiedzialności;
 - 2) przepadek przedmiotów;
 - 3) ściągnięcie równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów.
- § 3. Do środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów stosuje się odpowiednio art. 31 § 4 i art. 32.
- § 4. Przepadek przedmiotów określony w § 2 pkt 2 można orzec tytułem środka zabezpieczającego; przepisy art. 31 § 1, art. 43 § 1 pkt 1, 2 i 4 oraz § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 48.

- § 1. Kara grzywny może być wymierzona w granicach od jednej dziesiątej do dwudziestokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia, chyba że kodeks stanowi inaczej.
- § 2. Mandatem karnym można nałożyć karę grzywny w granicach nieprzekraczających podwójnej wysokości minimalnego wynagrodzenia.

- § 3. Wyrokiem nakazowym można wymierzyć karę grzywny w granicach nieprzekraczających dziesięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia.
- § 4. Wymierzając karę grzywny lub nakładając ją mandatem karnym, uwzględnia się także stosunki majątkowe i rodzinne sprawcy oraz jego dochody i możliwości zarobkowe.
- § 5. W razie zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia skarbowego, zgodnie z art. 244–248 Kodeksu postępowania karnego, na poczet orzeczonej kary grzywny sąd zalicza okres rzeczywistego pozbawienia wolności, zaokrąglając do pełnego dnia, przy czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności jest równoważny karze grzywny w wysokości od jednej pięćsetnej do jednej pięćdziesiątej górnej granicy ustawowego zagrożenia karą grzywny.

Art. 49.

- § 1. Do przypadku przedmiotów stosuje się odpowiednio przepisy art. 29, art. 30 § 1 i 6 oraz art. 31, przy czym nie obejmuje on środka przewozowego stanowiącego przedmiot określony w art. 29 pkt 2, chyba że został on specjalnie przysposobiony do popełnienia czynu zabronionego jako przestępstwo skarbowe, wykroczenie skarbowe, przestępstwo lub wykroczenie.
- § 2. W wypadkach określonych w art. 54 § 3, art. 55 § 3, art. 56 § 3, art. 63 § 7, art. 64 § 7, art. 66 § 2, art. 67 § 4, art. 68 § 3, art. 69a § 2, art. 70 § 5, art. 73 § 2, art. 73a § 3, art. 86 § 4, art. 87 § 4, art. 88 § 3, art. 89 § 3, art. 90 § 3, art. 107 § 4 oraz art. 107a § 2 można orzec przepadek przedmiotów określonych w § 1.
- § 3. W wypadkach określonych w art. 65 § 4 oraz art. 91 § 4 można orzec przepadek przedmiotów określonych w § 1, jeżeli czyn zabroniony został popełniony umyślnie.
- § 4. W wypadku określonym w art. 106d § 2 orzeka się przepadek wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, a także można orzec przepadek innych przedmiotów określonych w § 1.>

Art. 50.

- § 1. Jeżeli jednocześnie orzeka się o ukaraniu za dwa albo więcej wykroczeń skarbowych, sąd wymierza łącznie karę grzywny w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu także innych środków za pozostające w zbiegu wykroczenia.
- § 2. W razie ukarania za dwa albo więcej wykroczeń skarbowych popełnionych przed wydaniem pierwszego orzeczenia, wykonaniu podlega najsurowsza kara; wykonaniu podlegają także inne środki orzeczone w każdym z orzeczeń.

Art. 51.

- § 1. Karalność wykroczenia skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok. Przepisy art. 44 § 2–4 i 6–7 stosuje się odpowiednio.
- § 2. Jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, karalność popełnionego przez niego wykroczenia skarbowego ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu.
- § 3. Orzeczona kara lub środek karny wymieniony w art. 47 § 2 pkt 2 i 3 nie podlega wykonaniu, jeżeli od daty uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły 3 lata.
- § 4. Środka zabezpieczającego określonego w art. 47 § 3 nie można wykonać, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły 3 lata.

Art. 52.

- § 1. Orzeczenie kary lub środka karnego wymienionego w art. 47 § 2 pkt 2 i 3 uważa się za niebyłe z upływem 2 lat od wykonania, darowania albo przedawnienia ich wykonania, chyba że kodeks stanowi inaczej.
- § 2. W razie odstąpienia od wymierzenia kary lub środka karnego, zatarcie skazania następuje z upływem roku od wydania prawomocnego orzeczenia.
- § 3. Jeżeli ukarany po rozpoczęciu, lecz przed upływem okresu przewidzianego w § 1 ponownie popełnił przestępstwo skarbowe, wykroczenie skarbowe, przestępstwo lub wykroczenie, za które orzeczono karę lub środek karny, wymieniony w art. 22 § 2 pkt 2–7 i 8 lit. b) lub w art. 47 § 2 pkt 2 i 3, lub w razie odstąpienia od ich wymierzenia, dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich skazań.
- § 4. Nałożenie kary grzywny w drodze mandatu karnego uważa się za niebyłe z upływem roku od uiszczenia lub ściągnięcia tej grzywny albo od przedawnienia jej wykonania.

Rozdział 5**Objaśnienie wyrażeń ustawowych****Art. 53.**

- § 1. Czyn zabroniony jest to zachowanie o znamionach określonych w kodeksie, chociażby nie stanowiło ono przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego. Określenie czynu zabronionego jako przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego może nastąpić tylko w niniejszym kodeksie.
- § 2. Przestępstwo skarbowe jest to czyn zabroniony przez kodeks pod groźbą kary grzywny w stawkach dziennych, kary ograniczenia wolności lub kary pozbawienia wolności.
- § 3. Wykroczenie skarbowe jest to czyn zabroniony przez kodeks pod groźbą kary grzywny określonej kwotowo, jeżeli kwota uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej albo wartość przedmiotu czynu nie przekracza pięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia w czasie jego popełnienia. Wykroczeniem skarbowym jest także inny czyn zabroniony, jeżeli kodeks tak stanowi.
- § 4. Minimalne wynagrodzenie jest to wynagrodzenie za pracę ustalone na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314).
- § 5. Zagrożenie karne jest to zagrożenie karą przewidziane w odpowiednim przepisie tytułu I działu II – Część szczególna, określającym dany typ przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego.
- § 6. Ustawowy próg, o którym mowa w tytule I w dziale II – Część szczególna, jest to wysokość kwoty określonej w § 3 zdanie pierwsze.
- § 7. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu zabronionego bierze się pod uwagę rodzaj i charakter zagrożonego lub naruszonego dobra, wagę naruszonego przez sprawcę obowiązku finansowego, wysokość uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej, sposób i okoliczności popełnienia czynu zabronionego, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonej reguły ostrożności i stopień jej naruszenia.

- § 8. W rozumieniu kodeksu wypadek mniejszej wagi jest to czyn zabroniony jako wykroczenie skarbowe, które w konkretnej sprawie, ze względu na jej szczególne okoliczności – zarówno przedmiotowe, jak i podmiotowe – zawiera niski stopień społecznej szkodliwości czynu, w szczególności gdy uszczuplona lub narażona na uszczuplenie należność publicznoprawna nie przekracza ustawowego progu z § 6, a sposób i okoliczności popełnienia czynu zabronionego nie wskazują na rażące lekceważenie przez sprawcę porządku finansowoprawnego lub reguł ostrożności wymaganych w danych okolicznościach, albo sprawca dopuszczający się czynu zabronionego, którego przedmiot nie przekracza kwoty małej wartości, czyni to z pobudek zasługujących na uwzględnienie.
- § 9. W rozumieniu kodeksu zasada terytorialności, o której mowa w art. 3 § 2, obejmuje również znajdującą się poza morzem terytorialnym wyłączną strefę ekonomiczną, w której Rzeczpospolita Polska na podstawie prawa wewnętrznego i zgodnie z prawem międzynarodowym wykonuje prawa odnoszące się do badania i eksploatacji dna morskiego i jego podglebia oraz ich zasobów naturalnych.
- § 10. Za statek wodny uważa się także stałą platformę umieszczoną na szelfie kontynentalnym.
- § 11. Przystępstwo skarbowe skierowane przeciwko istotnym interesom finansowym państwa polskiego, o którym mowa w art. 3 § 3, jest to takie przestępstwo skarbowe, które zagraża Skarbowi Państwa powstaniem uszczerbku finansowego w wysokości co najmniej dziesięciokrotności wielkiej wartości.
- § 12. Przystępstwa skarbowe tego samego rodzaju są to przestępstwa skarbowe określone w tym samym rozdziale kodeksu; przestępstwa skarbowe z użyciem przemocy lub groźby jej użycia uważa się za przestępstwa skarbowe tego samego rodzaju.
- § 13. Korzyścią majątkową lub osobistą jest korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego.
- § 14. Mała wartość jest to wartość, która w czasie popełnienia czynu zabronionego nie przekracza dwustukrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia.
- § 15. Duża wartość jest to wartość, która w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza pięćsetkrotną wysokość minimalnego wynagrodzenia.
- § 16. Wielka wartość jest to wartość, która w czasie popełnienia czynu zabronionego przekracza tysiąckrotną wysokość minimalnego wynagrodzenia.
- § 17. Jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, jako wartość przedmiotu czynu zabronionego przyjmuje się jego wartość rynkową, ustaloną według przeciętnej ceny rynkowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w razie braku tych danych – na podstawie oszacowania. O wartości rozstrzyga czas popełnienia czynu zabronionego, a gdy nie można go ustalić – czas jego ujawnienia, chyba że ustawa stanowi inaczej.
- § 18. W rozumieniu kodeksu środek przewozowy jest to przedmiot używany do przewozu osób lub towarów, w szczególności: pojazd drogowy, szynowy środek transportu, przyczepa, naczepa, jednostka pływająca oraz statek powietrzny.
- § 19. Młodociany jest to osoba, która w czasie popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła 21 lat i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat.
- § 20. Dokument jest to każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne.

§ 21. Księgami są:

- 1) księgi rachunkowe;
- 2) podatkowa księga przychodów i rozchodów;
- 3) ewidencja;
- 4) rejestr;
- 5) inne podobne urządzenia ewidencyjne, do których prowadzenia zobowiązuje ustawa, a w szczególności zapisy kasy rejestrującej.

§ 22. Księga nierzetelna jest to księga prowadzona niezgodnie ze stanem rzeczywistym.

§ 23. Księga wadliwa jest to księga prowadzona niezgodnie z przepisem prawa.

§ 24. (uchylony).

§ 25. (uchylony).

§ 26. W rozumieniu kodeksu należność publicznoprawna jest to należność państwowa lub samorządowa, będąca przedmiotem przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego; należnością państwową jest podatek stanowiący dochód budżetu państwa, należność z tytułu rozliczenia udzielonej dotacji lub subwencji lub należność celna, a należnością samorządową – podatek stanowiący dochód jednostki samorządu terytorialnego lub należność z tytułu rozliczenia udzielonej dotacji lub subwencji.

§ 26a. W rozumieniu kodeksu należnością publicznoprawną, w tym podatkiem, jest także należność stanowiąca przychód budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetu zarządzanego przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu, w rozumieniu wiążących Rzeczpospolitą Polską przepisów prawa Unii Europejskiej, będąca przedmiotem przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego.

§ 27. Należność publicznoprawna uszczuplona czynem zabronionym jest to wyrażona liczbowo kwota pieniężna, od której uiszczenia lub zadeklarowania uiszczenia w całości lub w części osoba zobowiązana uchyliła się i w rzeczywistości ten uszczerbek finansowy nastąpił.

§ 28. Narażenie na uszczuplenie należności publicznoprawnej czynem zabronionym jest to spowodowanie konkretnego niebezpieczeństwa takiego uszczuplenia – co oznacza, że zaistnienie uszczerbku finansowego jest wysoce prawdopodobne, choć nie musi nastąpić.

§ 29. Przepisy § 27 i 28 stosuje się odpowiednio do następujących określeń: „kwota niewpłaconego podatku”, „nienależny zwrot należności celnej lub umorzenie należności celnej należnej do zapłacenia”, „nienależny zwrot należności podatkowej”, „nie pobiera podatku”, „nie wpłaca w terminie podatku”, „pobran podatek”, „pobranego podatku nie wpłaca”, „podatek” oraz „wyplata lub pobranie nienależnej, nadmiernej lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem dotacji lub subwencji”.

§ 30. Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenia, a w szczególności: „czynności sprawdzające”, „deklaracja”, „informacja podatkowa”, „inkasent”, „kontrola podatkowa”, „obowiązek podatkowy”, „podatek”, „podatnik”, „płatnik”, „zwrot podatku”, mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.²⁾), z tym że określe-

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199 oraz z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635.

nie „podatek” oznacza również zaliczkę na podatek, ratę podatku, a także opłaty oraz inne niepodatkowe należności budżetu państwa o podobnym charakterze daninowym; określenie „podatnik” oznacza również osobę zobowiązaną do uiszczenia opłat oraz niepodatkowych należności budżetu państwa o podobnym charakterze daninowym.

- § 30a. Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenie „podatnik” oznacza również podmiot zobowiązany do uiszczenia należności, o których mowa w § 26a.
- § 30b. Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenie „pośredni odbiorca” ma znaczenie nadane w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.³⁾).
- § 30c. Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenie „informacja podsumowująca” ma znaczenie nadane mu w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.⁴⁾).
- § 30d. Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenia: „dostawa wewnątrzwspólnotowa”, „eksport”, „import”, „legalizacyjne znaki akcyzy”, „nabycie wewnątrzwspólnotowe”, „procedura zawieszenia poboru akcyzy”, „skład podatkowy”, „przedpłata akcyzy”, „uszkodzone znaki akcyzy”, „wyroby akcyzowe”, „znaki akcyzy”, „zniszczone znaki akcyzy” mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym.
- § 31. Kontrola skarbowa jest to kontrola określona w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej.
- § 31a. Czynności kontrolne w zakresie szczególnego nadzoru podatkowego są to czynności określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. Nr 168, poz. 1323).
- § 32. Użyte w rozdziale 7 kodeksu określenia, a w szczególności: „dozór celny”, „kontrola celna”, „magazyn czasowego składowania”, „odprawa czasowa”, „organ celny”, „pozwolenie”, „przedstawienie towaru organowi celnemu”, „skład celny”, „skład wolnocłowy”, „stawka celna”, „wolny obszar celny”, „zamknięcie celne”, „zgłoszenie celne”, mają znaczenie nadane im w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiają-

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291, Nr 162, poz. 1691, Nr 210, poz. 2135, Nr 263, poz. 2619 i Nr 281, poz. 2779 i 2781, z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 30, poz. 262, Nr 85, poz. 725, Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 102, poz. 852, Nr 143, poz. 1199 i 1202, Nr 155, poz. 1298, Nr 164, poz. 1365 i 1366, Nr 169, poz. 1418 i 1420, Nr 177, poz. 1468, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 107, poz. 723, Nr 136, poz. 970, Nr 157, poz. 1119, Nr 183, poz. 1353 i 1354, Nr 217, poz. 1588, Nr 226, poz. 1657 i Nr 249, poz. 1824 oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 219 i Nr 99, oz. 658.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 113, Nr 90, poz. 756, Nr 143, poz. 1199 i Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 143, poz. 1028 i 1029, z 2007 r. Nr 168, poz. 1187 i Nr 192, poz. 1382, z 2008 r. Nr 74, poz. 444, Nr 130, poz. 826, Nr 141, poz. 888 i Nr 209, poz. 1320, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 116, poz. 979, Nr 195, poz. 1504, Nr 201, poz. 1540 i Nr 215, poz. 1666 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 357, Nr 75, poz. 473 i Nr 107, poz. 679.

cym Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 302 z 19.10.1992), ostatnio zmienionym aktem dotyczącym warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 236 z 23.9.2003) oraz w rozporządzeniu Komisji (EWG) nr 2454/93/EWG z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiającym przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. WE L 253 z 11.10.1993), ostatnio zmienionym rozporządzeniem nr 1335/2003/WE z dnia 25 lipca 2003 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 2454/93 ustanawiające przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz. Urz. UE L 187 z 26.7.2003). Określenie „należność celna” oznacza odpowiednio „należności przywozowe” i „należności wywozowe” w rozumieniu Wspólnotowego Kodeksu Celnego.

- § 33. Użyte w rozdziale 7 kodeksu określenie „reglamentacja pozataryfowa” oznacza odpowiednio środki polityki handlowej ustanowione przez Wspólnotę Europejską w ramach wspólnej polityki handlowej postanowieniami wspólnotowymi stosowanymi w odniesieniu do ograniczenia świadczenia usług, wywozu lub przywozu towarów, takie jak środki nadzoru lub ochrony, ograniczenia ilościowe i zakazy przywozu oraz wywozu, a także środki administrowania obrotem towarami lub usługami z zagranicą, ustanowione przez właściwy organ administracji państwowej.
- § 33a. Jeżeli przedmiotem czynu zabronionego określonego w rozdziale 7 kodeksu jest towar wprowadzany na obszar celny Wspólnoty, przez wartość przedmiotu czynu zabronionego rozumie się wartość celną towaru.
- § 34. Użyte w rozdziale 8 kodeksu określenia, a w szczególności: „działalność kantrowa”, „indywidualne zezwolenie dewizowe”, „jednostki uczestnictwa w funduszu zbiorowego inwestowania”, „kontrola”, „kraj”, „kraje trzecie”, „krajowe środki płatnicze”, „nierezydent”, „nierezydent z kraju trzeciego”, „obrot dewizowy”, „obrot dewizowy z zagranicą”, „papiery wartościowe”, „rezydent”, „uprawniony bank”, „wartości dewizowe”, „waluta polska”, „waluta wymienialna”, „zagraniczne środki płatnicze”, „zezwolenie dewizowe”, mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (Nr 141, poz. 1178, z późn. zm.⁵⁾).
- § 35. Użyte w rozdziale 9 kodeksu określenia, a w szczególności: „gra bingo fantowa”, „gra losowa”, „gra na automacie”, „loteria audioteksowa”, „loteria fantowa”, „loteria promocyjna”, „zakłady wzajemne”, „koncesja”, „zezwolenie”, mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Nr 201, poz. 1540).
- § 35a. Ilekroć w ustawie jest mowa o „automacie” lub „grze na automacie” rozumie się przez to także odpowiednio „automat o niskich wygranych” lub „grę na automacie o niskich wygranych” w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.
- § 36. Żołnierz jest to osoba, która pełni czynną służbę wojskową; przepisy Kodeksu karnego skarbowego dotyczące żołnierzy stosuje się odpowiednio także do żołnierzy sił zbrojnych państw obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich personelu cywilnego, jeżeli ich przestęp-

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w z 2003 r. Nr 228, poz. 2260, z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i Nr 173, poz. 1808, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2007 r. Nr 61, poz. 410.

stwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe pozostają w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

§ 37. Finansowy organ postępowania przygotowawczego jest to:

- 1) urząd skarbowy;
- 2) inspektor kontroli skarbowej;
- 3) urząd celny.

§ 38. Niefinansowy organ postępowania przygotowawczego jest to:

- 1) Straż Graniczna;
- 2) Policja;
- 3) Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 4) Żandarmeria Wojskowa;
- 5) Centralne Biuro Antykorupcyjne.

§ 39. Organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego jest to:

- 1) miejscowo właściwa izba celna – w sprawach należących do właściwości urzędu celnego;
- 2) miejscowo właściwa izba skarbowa – w sprawach należących do właściwości urzędu skarbowego, a jeżeli postępowanie przygotowawcze prowadzi inspektor kontroli skarbowej – Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej;
- 3) minister właściwy do spraw finansów publicznych, jeżeli postanowienie lub zarządzenie wydał finansowy organ nadrzędny określony w pkt 1 i 2.

§ 39a. Organem nadrzędnym nad niefinansowymi organami postępowania przygotowawczego określonymi w § 38 pkt 1–3 jest prokurator, a nad niefinansowym organem postępowania przygotowawczego określonym w § 38 pkt 4 – prokurator wojskowy.

§ 40. Podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, którą organ prowadzący postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe wezwał do udziału w tym charakterze.

§ 41. Interwient jest to podmiot, który, nie będąc podejrzanym lub oskarżonym w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, zgłosił w tym postępowaniu roszczenie do przedmiotów podlegających przepadkowi.

DZIAŁ II

C z ę ś ć s z c z e g ó l n a

Rozdział 6

Przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji lub subwencji

Art. 54.

§ 1. Podatnik, który uchylając się od opodatkowania, nie ujawnia właściwemu organowi przedmiotu lub podstawy opodatkowania lub nie składa deklaracji, przez co naraża podatek na uszczuplenie,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.

- § 2. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 3. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 55.

- § 1. Podatnik, który w celu zatajenia prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub rzeczywistych rozmiarów tej działalności, posługuje się imieniem i nazwiskiem, nazwą lub firmą innego podmiotu i przez to naraża podatek na uszczuplenie,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 3. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 56.

- § 1. Podatnik, który składając organowi podatkowemu, innemu uprawnionemu organowi lub płatnikowi deklarację lub oświadczenie, podaje nieprawdę lub zataja prawdę albo nie dopełnia obowiązku zawiadomienia o zmianie objętych nimi danych, przez co naraża podatek na uszczuplenie,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 3. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.
- § 4. Karze określonej w § 3 podlega także ten podatnik, który mimo ujawnienia przedmiotu lub podstawy opodatkowania nie składa w terminie organowi podatkowemu lub płatnikowi deklaracji lub oświadczenia.

Art. 57.

- § 1. Podatnik, który uporczywie nie wpłaca w terminie podatku,
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.
- § 2. Sąd może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli przed wszczęciem postępowania w sprawie o wykroczenie skarbowe określone w § 1 wpłacono w całości należny podatek na rzecz właściwego organu.

Art. 58. (uchylony).**Art. 59.** (uchylony).**Art. 60.**

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie prowadzi księgi,
podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.
- § 2. Kto wbrew obowiązkowi nie przechowuje księgi w miejscu wykonywania działalności lub w miejscu wskazanym przez podatnika jako jego siedziba, przedstawicielstwo lub oddział, a jeżeli prowadzenie księgi zostało zlecone biurowi rachunkowemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi – w miejscu określonym w umowie z biurowi rachunkowym lub w miejscu wskazanym przez kierownika jednostki,
podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.
- § 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten podatnik lub płatnik, który nie zawiadamia w terminie właściwego organu o prowadzeniu księgi przez doradcę podatkowego, lub inny podmiot upoważniony do prowadzenia ksiąg w jego imieniu i na jego rzecz.
- § 4. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1–3 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 61.

- § 1. Kto nierzetelnie prowadzi księgę,
podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.
- § 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto wadliwie prowadzi księgę.

Art. 62.

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie wystawia faktury lub rachunku za wykonanie świadczenia, wystawia je w sposób wadliwy albo odmawia ich wydania,
podlega karze grzywny do 180 stawek dziennych.
- § 2. Kto fakturę lub rachunek, określone w § 1, wystawia w sposób nierzetelny albo takim dokumentem posługuje się,
podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.
- § 3. Karze określonej w § 1 podlega także ten, kto wbrew obowiązkowi nie przechowuje wystawionej lub otrzymanej faktury lub rachunku, bądź dowodu zakupu towarów.
- § 4. Karze określonej w § 1 podlega także ten, kto wbrew przepisom ustawy dokona sprzedaży z pominięciem kasy rejestrującej albo nie wyda dokumentu z kasy rejestrującej, stwierdzającego dokonanie sprzedaży.
- § 5. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1–4 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 63.

- § 1. Kto wbrew przepisom ustawy wydaje wyroby akcyzowe, w stosunku do których zakończono procedurę zawieszenia poboru akcyzy, bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew przepisom ustawy sprowadza na terytorium kraju wyroby akcyzowe bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy.
- § 3. Tej samej karze podlega, kto produkując poza składem podatkowym wyroby akcyzowe, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 1, 2, 4 lub 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym wydaje z magazynu wyrobów gotowych lub sprzedaje wyroby akcyzowe bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy.
- § 4. Tej samej karze podlega, kto wyprowadza ze składu podatkowego na podstawie zezwolenia na wyprowadzanie jako podatnik wyrobów akcyzowych z cudzego składu podatkowego poza procedurą zawieszenia poboru akcyzy, wyroby akcyzowe bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy.
- § 5. Karze określonej w § 1 podlega także, kto dopuszcza się czynu zabronionego określonego w § 1–4 w stosunku do wyrobów akcyzowych, które oznaczono nieprawidłowo lub nieodpowiednimi znakami akcyzy, w szczególności znakami uszkodzonymi, zniszczonymi, podrobionymi, przerobionymi lub nieważnymi.
- § 6. Jeżeli należny podatek akcyzowy jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1–5 podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 7. Jeżeli należny podatek akcyzowy nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1–5 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 64.

- § 1. Kto bez pisemnego powiadomienia w terminie właściwego organu wyprowadza ze składu podatkowego wyroby akcyzowe nieoznaczone znakami akcyzy z przeznaczeniem do dokonania ich dostawy wewnątrzspółnotowej lub eksportu,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto produkując poza składem podatkowym wina gronowe uzyskane z winogron pochodzących z upraw własnych, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym, bez pisemnego powiadomienia w terminie właściwego organu wydaje te wyroby akcyzowe nieoznaczone znakami akcyzy z przeznaczeniem do dokonania ich dostawy wewnątrzspółnotowej lub eksportu.
- § 3. Tej samej karze podlega, kto produkując poza składem podatkowym alkohol etylowy, o którym mowa w art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym, w gorzelnii prawnie i ekonomicznie niezależnej od wszelkich innych gorzelnii oraz niedziałającej na podstawie licencji uzyskanej od innego podmiotu, bez pisemnego powiadomienia w terminie właściwego organu wydaje te wyroby akcyzowe nieoznaczone znakami akcyzy z przeznaczeniem do dokonania ich dostawy wewnątrzspółnotowej lub eksportu.

- § 4. Tej samej karze podlega, kto produkując poza składem podatkowym wyroby akcyzowe z wykorzystaniem wyłącznie wyrobów akcyzowych, od których akcyza została zapłacona w wysokości równej lub wyższej od kwoty akcyzy przypadającej do zapłaty od wyprodukowanych wyrobów akcyzowych, bez pisemnego powiadomienia w terminie właściwego organu wydaje te wyroby akcyzowe nieoznaczone znakami akcyzy z przeznaczeniem do dokonania dostawy wewnątrzspółnotowej lub na eksport.
- § 5. Tej samej karze podlega, kto produkując poza składem podatkowym wyroby akcyzowe, od których została zapłacona przedpłata akcyzy, bez pisemnego powiadomienia w terminie właściwego organu wydaje te wyroby akcyzowe nieoznaczone znakami akcyzy z przeznaczeniem do dokonania dostawy wewnątrzspółnotowej lub na eksport.
- § 6. Karze określonej w § 1 podlega także ten, kto bez pisemnego powiadomienia w terminie właściwego organu umieszcza w składzie wolnocłowym i wolnym obszarze celnym wyroby akcyzowe nieoznaczone znakami akcyzy, przeznaczone do sprzedaży w jednostkach handlowych tam usytuowanych.
- § 7. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1–6 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 65.

- § 1. Kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi wyroby akcyzowe stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63, art. 64 lub art. 73 lub pomaga w ich zbyciu albo te wyroby akcyzowe przyjmuje lub pomaga w ich ukryciu,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi wyroby akcyzowe, o których na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że stanowią one przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63, art. 64 lub art. 73, lub pomaga w ich zbyciu albo te wyroby akcyzowe przyjmuje lub pomaga w ich ukryciu,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 3. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 4. Jeżeli kwota podatku narażonego na uszczuplenie nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 66.

- § 1. Kto wyroby akcyzowe oznacza nieprawidłowo lub nieodpowiednimi znakami akcyzy, w szczególności znakami uszkodzonymi, zniszczonymi, podrobionymi, przerobionymi lub nieważnymi,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 67.

- § 1. Kto podrabia albo przerabia znak akcyzy albo upoważnienie do odbioru banderol,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Kto w celu popełnienia przestępstwa skarbowego określonego w § 1 uzyskuje lub przysposabia środki,
podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.
- § 3. Nie podlega karze za przestępstwo skarbowe określone w § 2 sprawca, który odstąpił od jego dokonania, w szczególności zniszczył uzyskane lub przysposobione środki lub zapobiegł skorzystaniu z nich w przyszłości.
- § 4. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 68.

- § 1. Kto nie dopełnia obowiązku sporządzenia spisu i przedstawienia go do potwierdzenia właściwemu organowi w przypadku wystąpienia w obrocie poza procedurą zawieszenia poboru akcyzy wyrobów akcyzowych nieoznaczonych, oznaczonych nieprawidłowo lub nieodpowiednimi znakami akcyzy, w szczególności znakami uszkodzonymi, zniszczonymi, podrobionymi, przerobionymi lub nieważnymi,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto nie dopełnia obowiązku oznaczenia wyrobów akcyzowych legalizacyjnymi znakami akcyzy.
- § 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 69.

- § 1. Kto bez przeprowadzenia urzędowego sprawdzenia podejmuje czynności bezpośrednio związane z produkcją, importem lub obrotem wyrobami akcyzowymi, a także z ich oznaczaniem znakami akcyzy,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Kto podaje nieprawdziwe dane o rodzaju, ilości lub jakości wyprodukowanych wyrobów akcyzowych,
podlega karze grzywny do 360 stawek dziennych.
- § 3. Kto wbrew przepisom usuwa wyroby akcyzowe z miejsca produkcji, przerobu, zużycia, przechowywania lub podczas przewozu,
podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.
- § 4. Usiłowanie przestępstwa skarbowego określonego w § 2 lub 3 jest karalne.

Art. 69a.

- § 1. Kto wbrew przepisom ustawy, naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy, produkuje, magazynuje lub przeładowuje wyroby akcyzowe poza składem podatkowym,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 70.

§ 1. Kto wbrew przepisom ustawy zbywa lub w inny sposób przekazuje znaki akcyzy osobie nieuprawnionej,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w celu użycia lub wprowadzenia w obieg nabywa lub w inny sposób przyjmuje znaki akcyzy od osoby nieuprawnionej lub usuwa je z wyrobu akcyzowego w celu ponownego ich użycia lub wprowadzenia w obieg.

§ 3. Usiłowanie przestępstwa skarbowego określonego w § 1 lub 2 jest karalne.

§ 4. Karze określonej w § 1 podlega także ten, kto, nie będąc do tego uprawnionym, posiada, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi znaki akcyzy.

§ 5. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1, 2 i 4

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 71.

Kto przez rażące naruszenie przepisów dotyczących przewozu lub przechowywania znaków akcyzy naraża je na bezpośrednie niebezpieczeństwo kradzieży, zniszczenia, uszkodzenia lub zgubienia,

podlega karze grzywny do 480 stawek dziennych.

Art. 72.

Kto wbrew obowiązkowi nie rozlicza się w terminie z właściwym organem ze stanu zużycia znaków akcyzy, w szczególności nie zwraca znaków niewykorzystanych, uszkodzonych, zniszczonych lub nieważnych,

podlega karze grzywny do 360 stawek dziennych.

Art. 73.

§ 1. Kto, w użyciu wyrobu akcyzowego, zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, od którego ustawa uzależnia zwolnienie wyrobu akcyzowego z obowiązku oznaczania znakami akcyzy,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 2. Jeżeli niepobrany podatek akcyzowy nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 73a.

§ 1. Kto w użyciu wyrobu akcyzowego zmienia jego przeznaczenie, w szczególności używa oleju opałowego jako oleju napędowego, przez co naraża podatek akcyzowy na uszczuplenie,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota narażonego na uszczuplenie podatku akcyzowego jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 3. Jeżeli kwota narażonego na uszczuplenie podatku akcyzowego nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 74. (uchylony).

Art. 75.

Importer, podmiot dokonujący nabycia wewnątrzwspólnotowego oraz przedstawiciel podatkowy, który nie dopełnia obowiązku uzyskania od podmiotu mającego siedzibę poza terytorium kraju rozliczenia z przekazanych mu znaków akcyzy,

podlega karze grzywny do 180 stawek dziennych.

Art. 76.

§ 1. Kto przez podanie danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym lub zatajenie rzeczywistego stanu rzeczy wprowadza w błąd właściwy organ narażając na nienależny zwrot podatkowej należności publicznoprawnej, w szczególności podatku naliczonego w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług, podatku akcyzowym, zwrot nadpłaty lub jej zaliczenie na poczet zaległości podatkowej lub bieżących albo przyszłych zobowiązań podatkowych,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota narażona na nienależny zwrot podatku jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 3. Jeżeli kwota narażona na nienależny zwrot podatku nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 76a.

§ 1. Kto przez podanie danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym lub zatajenie rzeczywistego stanu rzeczy wprowadza w błąd właściwy organ narażając na nienależny zwrot wydatków, o których mowa w przepisach o zwrocie osobom fizycznym niektórych wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota narażona na nienależny zwrot wydatków, o których mowa w § 1, jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 3. Jeżeli kwota narażona na nienależny zwrot wydatków, o których mowa w § 1, nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 77.

§ 1. Płatnik lub inkasent, który pobranego podatku nie wpłaca w terminie na rzecz właściwego organu,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota niewpłaconego podatku jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 3. Jeżeli kwota niewpłaconego podatku nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

§ 4. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego, jeżeli przed wszczęciem postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe określone w § 1 lub 2 wpłacono w całości pobrany podatek na rzecz właściwego organu.

§ 5. Sąd może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli przed wszczęciem postępowania w sprawie o wykroczenie skarbowe określone w § 3 wpłacono w całości pobrany podatek na rzecz właściwego organu.

Art. 78.

§ 1. Płatnik, który nie pobiera podatku albo pobiera go w kwocie niższej od należnej,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota niepobranego podatku jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 3. Jeżeli kwota niepobranego podatku nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 79.

§ 1. Płatnik lub inkasent, który nie wyznacza w wymaganym terminie osoby, do której obowiązków należy obliczanie i pobieranie podatków oraz terminowe wpłacanie organowi podatkowemu pobranych kwot, lub nie zgłasza właściwemu miejscowo organowi podatkowemu wymaganych danych takiej osoby,

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

§ 2. Tej samej karze podlega płatnik, który nie składa w terminie deklaracji.

Art. 80.

§ 1. Kto wbrew obowiązkowi nie składa w terminie właściwemu organowi wymaganej informacji podatkowej,

podlega karze grzywny do 120 stawek dziennych.

§ 2. Płatnik, podmiot, o którym mowa w art. 41 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, niepełniący funkcji płatnika lub pośredni odbiorca, który wbrew obowiązkowi nie składa w terminie podatkowemu lub właściwemu organowi wymaganej informacji podatkowej lub informacji, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 lub art. 42c ust. 1 powołanej ustawy,

podlega karze grzywny do 180 stawek dziennych.

§ 3. Jeżeli informację określoną w § 1 lub 2 złożono nieprawdziwą, sprawca podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.

§ 4. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1–3 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 80a.

§ 1. Kto w informacji podsumowującej podaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.

§ 2. Kto, wbrew obowiązkowi, nie składa w terminie właściwemu organowi informacji podsumowującej, podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 81.

§ 1. Podatnik lub płatnik, który wbrew obowiązkowi:

1) nie dokonuje w terminie zgłoszenia identyfikacyjnego albo aktualizacji objętych nim danych albo też podaje w nim dane niezgodne ze stanem rzeczywistym lub niepełne,

2) dokonuje zgłoszenia więcej niż jeden raz,

3) nie podaje numeru identyfikacji podatkowej lub podaje numer nieprawdziwy,

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

§ 2. (uchylony).

Art. 82.

§ 1. Kto naraża finanse publiczne na uszczuplenie poprzez nienależną wypłatę, pobranie lub niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji lub subwencji, podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.

§ 2. Jeżeli wypłata lub pobranie nienależnej, nadmiernej lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem dotacji lub subwencji nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

§ 3. (uchylony).

Art. 83.

§ 1. Kto osobie uprawnionej do przeprowadzenia czynności sprawdzających, kontroli podatkowej, kontroli skarbowej lub czynności kontrolnych w zakresie szczególnego nadzoru podatkowego udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowej, w szczególności kto wbrew żądaniu tej osoby nie okazuje księgi lub innego dokumentu dotyczącego prowadzonej działalności gospodar-

czej lub księgę lub inny dokument niszczy, uszkadza, czyni bezużytecznymi, ukrywa lub usuwa,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 84.

- § 1. Kto, nie dopełniając obowiązku nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności danego przedsiębiorcy lub innej jednostki organizacyjnej, dopuszcza, chociażby nieumyślnie, do popełnienia czynu zabronionego określonego w tym rozdziale,

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

- § 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli czyn sprawcy wyczerpuje znamiona innego przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego określonego w tym rozdziale albo jeżeli niedopełnienie obowiązku nadzoru należy do ich znamion.

Rozdział 7

Przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko obowiązkom celnym oraz zasadom obrotu z zagranicą towarami i usługami

Art. 85.

- § 1. Kto wyłudza pozwolenie lub inny podobny dokument, dotyczący warunków obrotu z zagranicą towarami lub usługami, regulowany przez przepisy, o których mowa w art. 53 § 32 lub 33, przez podstępne wprowadzenie w błąd organu uprawnionego do wydania takich dokumentów,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

- § 2. Tej samej karze podlega, kto używa dokumentu uzyskanego w sposób określony w § 1.

- § 3. Usiłowanie przestępstwa skarbowego określonego w § 1 lub 2 jest karalne.

- § 4. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 86.

- § 1. Kto, nie dopełniając ciążącego na nim obowiązku celnego, przywozi z zagranicy lub wywozi za granicę towar bez jego przedstawienia organowi celnemu lub zgłoszenia celnego, przez co naraża należność celną na uszczuplenie,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.

- § 2. Tej samej karze podlega sprawca, jeżeli przemyt celny dotyczy towaru w obrocie z zagranicą, co do którego istnieje reglamentacja pozataryfowa.

- § 3. Jeżeli kwota należności celnej narażonej na uszczuplenie lub wartość towaru w obrocie z zagranicą, co do którego istnieje reglamentacja pozataryfowa, jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

- § 4. Jeżeli kwota należności celnej narażonej na uszczuplenie lub wartość towaru w obrocie z zagranicą, co do którego istnieje reglamentacja pozataryfowa, nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.
- § 5. (uchylony).

Art. 87.

- § 1. Kto przez wprowadzenie w błąd organu uprawnionego do kontroli celnej naraża należność celną na uszczuplenie,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Tej samej karze podlega sprawca, jeżeli oszustwo celne dotyczy towaru lub usługi w obrocie z zagranicą, co do których istnieje reglamentacja pozataryfowa.
- § 3. Jeżeli kwota należności celnej narażonej na uszczuplenie lub wartość towaru lub usługi w obrocie z zagranicą, co do których istnieje reglamentacja pozataryfowa, jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 4. Jeżeli kwota należności celnej narażonej na uszczuplenie lub wartość towaru lub usługi w obrocie z zagranicą, co do których istnieje reglamentacja pozataryfowa, nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 88.

- § 1. Kto, będąc uprawnionym do korzystania z procedury odprawy czasowej towaru objętego tą procedurą na podstawie zgłoszenia dokonanego w formie ustnej, nie dokonuje jego powrotnego wywozu lub nie podejmuje czynności w celu nadania temu towarowi nowego przeznaczenia celnego, przez co naraża należność celną na uszczuplenie,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Tej samej karze podlega sprawca, jeżeli czyn zabroniony dotyczy towaru w obrocie z zagranicą, co do którego istnieje reglamentacja pozataryfowa.
- § 3. Jeżeli kwota należności celnej narażonej na uszczuplenie lub wartość towaru w obrocie z zagranicą, co do którego istnieje reglamentacja pozataryfowa, nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 89.

- § 1. Kto w użyciu towaru zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, od którego uzależnione jest zwolnienie towaru w całości lub w części od należności celnej, w szczególności od cła, albo zastosowanie zerowej, obniżonej lub preferencyjnej stawki celnej,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

- § 2. Tej samej karze podlega sprawca, jeżeli czyn zabroniony dotyczy towaru lub usługi w obrocie z zagranicą, które zwolniono od reglamentacji pozataryfowej.
- § 3. Jeżeli niepobrana należność celna lub wartość towaru lub usługi w obrocie z zagranicą, które zwolniono od reglamentacji pozataryfowej, nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 90.

- § 1. Kto usuwa towar lub środek przewozowy spod dozoru celnego, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto bez zgody uprawnionego organu niszczy, uszkadza lub usuwa zamknięcie celne.
- § 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 91.

- § 1. Kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi towar stanowiący przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 86–90 § 1, lub pomaga w jego zbyciu albo ten towar przyjmuje lub pomaga w jego ukryciu, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi towar, o którym na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że stanowi przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 86–90 § 1, lub pomaga w jego zbyciu albo ten towar przyjmuje lub pomaga w jego ukryciu, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 3. Jeżeli kwota należności celnej lub wartość towaru w obrocie z zagranicą, co do którego istnieje reglamentacja pozataryfowa, jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 4. Jeżeli kwota należności celnej lub wartość towaru w obrocie z zagranicą, co do którego istnieje reglamentacja pozataryfowa, nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 92.

- § 1. Kto przez podanie danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym lub zatajenie rzeczywistego stanu rzeczy wprowadza w błąd właściwy organ narażając na nienależny zwrot należności celnej lub umorzenie należności celnej należnej do zapłacenia, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Jeżeli kwota narażona na nienależny zwrot lub umorzenie należności celnej jest małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

- § 3. Jeżeli kwota narażona na nienależny zwrot lub umorzenie należności celnej nie przekracza ustawowego progu, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 93.

- § 1. (uchylony).
- § 2. Kto rażąco narusza przepisy prawa celnego w zakresie warunków działalności wolnego obszaru celnego, składu wolnoćlowego lub składu celnego, podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.
- § 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto rażąco narusza przepisy w zakresie warunków prowadzenia magazynu czasowego składowania.

Art. 94.

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie udziela ustnych lub pisemnych wyjaśnień mających znaczenie dla kontroli celnej lub nie udostępnia wymaganych dokumentów dotyczących obrotu z zagranicą towarami lub usługami, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Tej samej karze podlega ten, kto w inny sposób osobie uprawnionej do przeprowadzania czynności kontrolnych lub dozoru celnego udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowej, w szczególności kto odmawia wykonania czynności przygotowawczych do kontroli celnej lub nie dopełnia obowiązku niezwłocznego dostarczenia towaru do miejsca wskazanego przez organ celny.
- § 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 95.

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie przechowuje dokumentów mających znaczenie dla kontroli celnej, podlega karze grzywny do 180 stawek dziennych.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 96.

- § 1. Kto, nie dopełniając obowiązku nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności danego przedsiębiorcy lub innej jednostki organizacyjnej, dopuszcza, chociażby nieumyślnie, do popełnienia czynu zabronionego określonego w tym rozdziale, podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.
- § 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli czyn sprawcy wyczerpuje znamiona innego przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego określonego w tym rozdziale albo jeżeli niedopełnienie obowiązku nadzoru należy do ich znamion.

Rozdział 8

Przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko obrotowi dewizowemu

Art. 97.

- § 1. Kto wyłudza indywidualne zezwolenie dewizowe przez podstępne wprowadzenie w błąd organu uprawnionego do udzielania takich zezwoleń, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto używa dokumentu uzyskanego w sposób określony w § 1.
- § 3. Usiłowanie przestępstwa skarbowego określonego w § 1 lub 2 jest karalne.
- § 4. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 98. (uchylony).

Art. 99. (uchylony).

Art. 100.

- § 1. Rezydent, który bez wymaganego zezwolenia dewizowego albo wbrew jego warunkom wywozi, wysyła lub przekazuje do krajów trzecich krajowe lub zagraniczne środki płatnicze, z przeznaczeniem na podjęcie lub rozszerzenie w tych krajach działalności gospodarczej, w tym na nabycie nieruchomości na potrzeby tej działalności, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Jeżeli wartość przedmiotu obrotu, o którym mowa w § 1, nie przekracza ustawowego progu, sprawca podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 101.

- § 1. Nierezydent z kraju trzeciego, który bez wymaganego zezwolenia dewizowego albo wbrew jego warunkom zbywa w kraju, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem innych podmiotów, papiery wartościowe dłużne o terminie wykupu krótszym niż rok albo wierzytelności lub inne prawa, których wykonywanie następuje poprzez dokonywanie rozliczeń pieniężnych, podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Jeżeli wartość przedmiotu obrotu, o którym mowa w § 1, nie przekracza ustawowego progu, sprawca podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 102.

- § 1. Rezydent, który bez wymaganego zezwolenia dewizowego albo wbrew jego warunkom nabywa:
- 1) (uchylony),

- 2) udziały lub akcje w spółkach mających siedzibę w krajach trzecich albo obejmuje udziały lub akcje w takich spółkach,
 - 3) jednostki uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania mających siedzibę w krajach trzecich,
 - 4) dłużne papiery wartościowe wyemitowane bądź wystawione przez nierezydentów z krajów trzecich,
 - 5) wartości dewizowe zbywane przez nierezydentów z krajów trzecich, w zamian za inne wartości dewizowe lub krajowe środki płatnicze,
 - 6) wierzytelności lub inne prawa, których wykonywanie następuje poprzez dokonywanie rozliczeń pieniężnych, zbywane przez nierezydentów z krajów trzecich,
- podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 2. Jeżeli wartość przedmiotu obrotu, o którym mowa w § 1, nie przekracza ustawowego progu, sprawca
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 103.

- § 1. Rezydent, który bez wymaganego zezwolenia dewizowego albo wbrew jego warunkom zbywa w kraju trzecim, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem innych podmiotów, papiery wartościowe dłużne o terminie wykupu krótszym niż rok albo wierzytelności lub inne prawa, których wykonywanie następuje poprzez dokonywanie rozliczeń pieniężnych,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Jeżeli wartość przedmiotu obrotu, o którym mowa w § 1, nie przekracza ustawowego progu, sprawca
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 104.

- § 1. Rezydent, który bez wymaganego zezwolenia dewizowego albo wbrew jego warunkom otwiera bądź utrzymuje rachunek w banku lub oddziale banku mającym siedzibę w kraju trzecim,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Jeżeli wartość przedmiotu obrotu, o którym mowa w § 1, nie przekracza ustawowego progu, sprawca
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 105. (uchylony).

Art. 106. (uchylony).

Art. 106a. (uchylony).

Art. 106b. (uchylony).

Art. 106c.

- § 1. Kto bez wymaganego zezwolenia dewizowego albo wbrew jego warunkom dokonuje w obrocie dewizowym z zagranicą rozliczeń pieniężnych,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. Jeżeli wartość przedmiotu obrotu, o którym mowa w § 1, nie przekracza ustawowego progu, sprawca
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106d.

- § 1. Kto wykonuje działalność gospodarczą polegającą na kupnie i sprzedaży wartości dewizowych oraz pośrednictwie w ich kupnie i sprzedaży bez wpisu do rejestru działalności kantorowej lub wbrew przepisom ustawy,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do roku, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106e.

Kto wbrew obowiązkowi nie udziela ustnych lub pisemnych wyjaśnień albo nie udostępnia wymaganych dokumentów związanych z zakresem objętym kontrolą dokonywaną na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 53 § 34,
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106f.

Kto wbrew obowiązkowi nie zgłasza organom celnym lub organom Straży Granicznej przywozu do kraju albo wywozu za granicę wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych albo w zgłoszeniu tym podaje nieprawdę,
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106g. (uchylony).

Art. 106h.

Kto wbrew obowiązkowi nie przedstawia organom celnym lub organom Straży Granicznej, na ich żądanie, przywożonych do kraju lub wywożonych za granicę wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych,
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106i. (uchylony).

Art. 106j.

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi dokonuje przekazu pieniężnego za granicę lub rozliczenia w kraju, związanego z obrotem dewizowym, bez pośrednictwa uprawnionego banku,
podlega karze grzywny do 480 stawek dziennych.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106k.

Kto wbrew obowiązkowi nie przechowuje dokumentów związanych z dokonanym obrotem dewizowym lub wykonywaną działalnością kantorową,
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106l.

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie zgłasza Narodowemu Bankowi Polskiemu danych o dokonanym obrocie dewizowym lub wykonywanej działalności kantorowej, w zakresie niezbędnym do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, lub zgłasza dane niezgodne ze stanem faktycznym,
podlega karze grzywny do 120 stawek dziennych.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 106ł.

- § 1. Kto, nie dopełniając obowiązku nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności danego przedsiębiorcy lub innej jednostki organizacyjnej, dopuszcza, chociażby nieumyślnie, do popełnienia czynu zabronionego określonego w tym rozdziale,
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.
- § 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli czyn sprawcy wyczerpuje znamiona innego przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego określonego w tym rozdziale albo jeżeli niedopełnienie obowiązku nadzoru należy do ich znamion.

Rozdział 9**Przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przeciwko organizacji gier hazardowych****Art. 107.**

- § 1. Kto wbrew przepisom ustawy lub warunkom koncesji lub zezwolenia urzęda lub prowadzi grę losową, grę na automacie lub zakład wzajemny,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uczestniczy w zagranicznej grze losowej lub zagranicznym zakładzie wzajemnym.

- § 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej z organizowania zbiorowego uczestnictwa w grze losowej, grze na automacie lub zakładzie wzajemnym,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.
- § 4. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 107a.

- § 1. Kto urządza lub prowadzi grę losową, grę na automacie lub zakład wzajemny bez wymaganego urzędowego sprawdzenia lub bez nałożenia wymaganych urzędowych zamknięć,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 107b.

- § 1. Kto niszczy losy, kartony lub inne dowody udziału w loterii pieniężnej, loterii fantowej lub grze bingo fantowe bez wymaganego zawiadomienia właściwego organu,
podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.
- § 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 107c.

Kto wbrew obowiązкови nie zawiadamia w terminie właściwego organu o zniszczeniu lub kradzieży automatu lub urządzenia do gier,
podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 108.

- § 1. Kto wbrew przepisom ustawy lub warunkom zezwolenia urządza lub prowadzi loterię fantową, grę bingo fantowe, loterię promocyjną lub loterię audiotekstową,
podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych.
- § 2. Jeżeli nadwyżka z loterii fantowej, gry bingo fantowe, loterii promocyjnej lub loterii audiotekstowej była przeznaczona na cel społecznie użyteczny, w szczególności dobroczynny, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny do 120 stawek dziennych.

Art. 109.

Kto uczestniczy w grze losowej, zakładzie wzajemnym, grze na automacie, urządzonych lub prowadzonych wbrew przepisom ustawy lub warunkom koncesji lub zezwolenia,
podlega karze grzywny do 120 stawek dziennych.

Art. 110.

Kto, nie będąc do tego uprawnionym, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej trudni się sprzedażą losów lub innych dowodów udziału w grze losowej, zakładzie wzajemnym lub grze na automacie,

podlega karze grzywny do 360 stawek dziennych albo karze ograniczenia wolności, albo obu tym karom łącznie.

Art. 110a.

§ 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, zleca lub prowadzi reklamę lub promocję gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości, zakładów wzajemnych lub gier na automatach, umieszcza reklamę takich gier lub zakładów lub informuje o sponsorowaniu przez podmiot prowadzący działalność w zakresie takich gier lub zakładów,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 2. Tej samej karze podlega kto czerpie korzyści z reklamy lub promocji gier cylindrycznych, gier w karty, gier w kości, zakładów wzajemnych lub gier na automatach zleczanych lub prowadzonych wbrew przepisom ustawy, z umieszczania reklamy wbrew przepisom ustawy albo informowania o sponsorowaniu przez podmiot prowadzący działalność w zakresie takich gier lub zakładów.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2,

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 110b.

Kto umożliwi osobie, która nie ukończyła 18 roku życia, udział w grze losowej innej niż loteria promocyjna lub fantowa, w grze na automacie lub w zakładzie wzajemnym,

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

Art. 111.

§ 1. Kto, nie dopełniając obowiązku nadzoru nad przestrzeganiem reguł obowiązujących w działalności danego przedsiębiorcy lub innej jednostki organizacyjnej, dopuszcza, chociażby nieumyślnie, do popełnienia czynu zabronionego określonego w tym rozdziale,

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli czyn sprawcy wyczerpuje znamiona innego przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego określonego w tym rozdziale albo jeżeli niedopełnienie obowiązku nadzoru należy do ich znamion.

Rozdział 10

(uchylony)

TYTUŁ II**POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA SKARBOWE
I WYKROCZENIA SKARBOWE**

DZIAŁ I

Przepisy wstępne

Rozdział 11

Przepisy ogólne

Art. 113.

- § 1. W postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, jeżeli przepisy niniejszego kodeksu nie stanowią inaczej.
- § 2. Nie stosuje się przepisów:
- 1) Kodeksu postępowania karnego dotyczących pokrzywdzonego i mediacji;
 - 2) art. 325f Kodeksu postępowania karnego.
- § 3. W postępowaniu w sprawach o wykroczenia skarbowe nie stosuje się przepisów:
- 1) Kodeksu postępowania karnego dotyczących środków zapobiegawczych, poszukiwania oskarżonego i listu gończego;
 - 2) art. 18 § 1, art. 325c, 400, 562 § 2 i art. 589a–589f, art. 590–607zc, art. 611g–611s oraz art. 615 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 114.

- § 1. Przepisy kodeksu mają ponadto na celu takie ukształtowanie postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, aby osiągnięte zostały cele tego postępowania w zakresie wyrównania uszczerbku finansowego Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innego uprawnionego podmiotu, spowodowanego takim czynem zabronionym.
- § 2. Organ prowadzący postępowanie jest obowiązany także pouczyć sprawcę o przysługujących mu uprawnieniach w razie wyrównania uszczerbku finansowego Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innego uprawnionego podmiotu.

Art. 114a.

Postępowanie w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe może być także zawieszona, jeżeli jego prowadzenie jest w istotny sposób utrudnione ze względu na toczące się postępowanie przed organami kontroli skarbowej, organami podatkowymi, organami celnymi lub sądami administracyjnymi. Zawieszona postępowanie podejmuje się, jeżeli ustąpiły przyczyny uzasadniające jego zawieszenie.

Art. 115.

- § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe orzekają sądy powszechne albo sądy wojskowe.
- § 1a. Sądy wojskowe orzekają w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe osób, o których mowa w art. 53 § 36:
- 1) popełnione podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, w obrębie obiektu wojskowego lub wyznaczonego miejsca przebywania, na szkodę wojska lub z naruszeniem obowiązku wynikającego ze służby wojskowej;

- 2) popełnione za granicą, podczas użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Nr 162, poz. 1117 oraz z 2004 r. Nr 210, poz. 2135).
- § 2. Sąd rejonowy orzeka w pierwszej instancji, z wyjątkiem spraw przekazanych ustawą do właściwości innego sądu.
 - § 3. W sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych w pierwszej instancji orzeka:
 - 1) wojskowy sąd garnizonowy;
 - 2) wojskowy sąd okręgowy, gdy chodzi o przestępstwa skarbowe popełnione przez żołnierzy, o których mowa w art. 654 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 116.

- § 1. Orzecznictwu wojskowego sądu garnizonowego podlegają także sprawy o wykroczenia skarbowe popełnione przez osoby, o których mowa w art. 53 § 36, w zakresie wynikającym z art. 115 § 1a, co nie wyklucza odpowiedzialności dyscyplinarnej. W wypadku popełnienia wykroczenia skarbowego podlegającego właściwości sądów wojskowych właściwy dowódca zawiadamia niezwłocznie prokuratora wojskowego albo wojskowy sąd garnizonowy o wynikach postępowania dyscyplinarnego i zastosowanych karach dyscyplinarnych. Sprawy o wykroczenia skarbowe nie przestają podlegać orzecznictwu wojskowego sądu garnizonowego mimo zwolnienia żołnierza z czynnej służby wojskowej.
- § 2. Przepis § 1 nie wyłącza w stosunku do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej postępowania mandatowego na zasadach i w trybie określonych w niniejszym kodeksie, z tym że w razie odmowy przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczenia w terminie kary grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego – właściwy do rozpoznania sprawy jest wojskowy sąd garnizonowy.
- § 3. O popełnieniu przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej wykroczenia skarbowego podlegającego właściwości sądów wojskowych zawiadamia się prokuratora wojskowego. Dotyczy to również wypadku przewidzianego w § 2, ale tylko w razie odmowy przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczenia w terminie kary grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego.
- § 4. Wojskowy sąd garnizonowy może odmówić wszczęcia postępowania w sprawie o wykroczenie skarbowe, a wszczęte umorzyć i sprawę przekazać właściwemu dowódcy z wnioskiem o wymierzenie kary przewidzianej w wojskowych przepisach dyscyplinarnych, jeżeli uzna to za wystarczającą reakcję na wykroczenie skarbowe. Przed wniesieniem aktu oskarżenia uprawnienie to przysługuje prokuratorowi wojskowemu; zażalenie na postanowienie prokuratora rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.
- § 5. Jeżeli przepisy § 1–4 nie stanowią inaczej, postępowanie w sprawach o wykroczenia skarbowe podlegające właściwości sądów wojskowych odbywa się według przepisów niniejszego kodeksu, mających zastosowanie w sprawach karnych podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, które stosuje się odpowiednio; w szczególności w sprawach o wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego o postępowaniu uproszczonym, z wyjątkiem art. 325b–325d oraz 483.

Art. 116a.

Jeżeli rozpoznanie sprawy w sądzie miejscowo właściwym nie jest możliwe w czasie zapewniającym uniknięcie przedawnienia karalności przestępstwa skarbowego w terminie określonym w art. 44 § 1 lub 2 albo wykroczenia skarbowego w terminie określonym w art. 51 § 1, uwzględniając wniosek sądu właściwego, sąd okręgowy może przekazać taką sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Art. 117.

- § 1. Orzekanie w sprawach o wykroczenia skarbowe następuje wyłącznie w postępowaniu:
- 1) w przedmiocie udzielenia zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności;
 - 2) nakazowym;
 - 3) uproszczonym;
 - 4) w stosunku do nieobecnych.
- § 2. Orzekanie w sprawach o przestępstwa skarbowe następuje także w postępowaniu zwyczajnym, jeżeli prowadzone było śledztwo.
- § 3. W wypadkach wskazanych w kodeksie i na zasadach w nim określonych upoważniony organ postępowania przygotowawczego lub jego przedstawiciel może nakładać za wykroczenia skarbowe karę grzywny w drodze mandatu karnego.

Art. 118.

- § 1. Organami postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe są:
- 1) urząd skarbowy;
 - 2) inspektor kontroli skarbowej;
 - 3) urząd celny;
 - 4) Straż Graniczna;
 - 5) Policja;
 - 6) Żandarmeria Wojskowa.
- § 2. Organem postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa skarbowe jest także Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne.
- § 3. Czynności procesowe organów, o których mowa w § 1 pkt 1, 3–6 i § 2, wykonują upoważnieni przedstawiciele tych organów.
- § 4. W granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, niezbędnych czynności procesowych w sprawach, o których mowa w art. 133 § 1 pkt 1, mogą dokonywać także upoważnieni przez urząd celny funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbie celnej. Po dokonaniu tych czynności przekazuje się sprawę urzędowi celnemu do dalszego prowadzenia, chyba że za wykroczenie skarbowe nałożono karę grzywny w drodze mandatu karnego, a nie zachodzi potrzeba złożenia do sądu wniosku o orzeczenie przepadku przedmiotów tytułem środka zabezpieczającego.

Art. 118a.

- § 1. W razie potrzeby dokonania czynności procesowej poza siedzibą organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze można zwrócić się do innego organu postępowania przygotowawczego o udzielenie pomocy prawnej.
- § 2. We wniosku o udzielenie pomocy prawnej należy określić czynności, jakie mają być dokonane, oraz wskazać okoliczności wymagające wyjaśnienia. Do wniosku powinny być dołączone niezbędne odpisy akt sprawy. Akta lub odpowiednią ich część przesyła się tylko w razie istotnej potrzeby.
- § 3. Organ postępowania przygotowawczego wezwany do udzielenia pomocy prawnej powinien niezwłocznie dokonać czynności tak, aby nie zachodziła konieczność ich powtórzenia lub uzupełnienia, a także z własnej inicjatywy wykonać inne niezbędne czynności.
- § 4. Jeżeli zleconych czynności nie można wykonać w ciągu 30 dni, należy niezwłocznie zawiadomić organ wzywający do udzielenia pomocy prawnej o przyczynie zwłoki, z podaniem terminu wykonania czynności.

Art. 119.

- § 1. Interwenient roszczący sobie prawo do przedmiotów podlegających przepadkowi może dochodzić swych roszczeń w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe.
- § 2. W razie prawomocnego orzeczenia przepadku przedmiotów, co do których podmiot określony w § 1 nie zgłosił interwencji we właściwym czasie z przyczyn od siebie niezależnych, odpowiedzialność Skarbu Państwa ocenia się według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.
- § 3. Roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia wygasa, jeżeli powództwa nie wytoczono w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia, w którym powód dowiedział się o prawomocnym orzeczeniu przepadku przedmiotów, nie później jednak niż przed upływem 10 lat od daty uprawomocnienia się tego orzeczenia.

Rozdział 12**Strony i ich procesowi przedstawiciele****Art. 120.**

- § 1. W postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe stronami są: oskarżyciel publiczny, oskarżony, podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej oraz interwenient.
- § 2. W postępowaniu w sprawach o wykroczenia skarbowe stronami są: oskarżyciel publiczny, oskarżony oraz interwenient.
- § 3. Interwenientowi w toku całego postępowania przysługują uprawnienia w granicach interwencji.

Art. 121.

- § 1. Oprócz prokuratora, oskarżycielem publicznym przed sądem jest organ, który wnosi i popiera akt oskarżenia.
- § 2. Organy postępowania przygotowawczego określone w art. 133 § 1 i art. 134 § 1 pkt 1 i 2 mają w sprawach o wykroczenia skarbowe uprawnienia do sporządzania i wnoszenia aktu oskarżenia oraz do popierania go przed sądem, a

także do występowania w toku całego postępowania, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia.

- § 3. Oskarżycielem publicznym w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przed wojskowym sądem garnizonowym lub w sprawach o przestępstwa skarbowe przed wojskowym sądem okręgowym jest wyłącznie prokurator wojskowy.

Art. 122.

- § 1. W sprawach, w których finansowy organ postępowania przygotowawczego jest uprawniony do prowadzenia takiego postępowania, a następnie do wniesienia i popierania aktu oskarżenia przed sądem:

- 1) przez wyrażenie „prokurator” w art. 18 § 2, art. 19 § 1 zdanie pierwsze i § 2, art. 20 § 1, art. 23, 46, art. 71 § 2, art. 87 § 3, art. 93 § 3, art. 100 § 2, art. 135, 158, art. 160 § 4, art. 192 § 2, art. 215, art. 218 § 1 zdanie pierwsze, art. 231 § 1, art. 281, art. 282 § 1 pkt 1, art. 288 § 1, art. 290 § 1, art. 298 § 1, art. 299 § 3, art. 308 § 1, art. 317 § 2, art. 323 § 1 i 3, art. 324 § 1 i 2, art. 325e § 2 zdanie drugie, art. 327 § 1 i 3, art. 330 § 1, art. 331 § 1, art. 333 § 2, art. 336 § 1 i 3, art. 339 § 1 pkt 1, § 3 pkt 4 i § 5, art. 340 § 2, art. 341 § 1 i 2, art. 343 § 5, art. 345 § 1 i 2, art. 354, art. 359 pkt 1, art. 380, art. 387 § 2, art. 441 § 4, art. 448, art. 450 § 1, art. 461 § 1, art. 505, art. 526 § 2, art. 527 § 1, art. 530 § 4 i 5, art. 545 § 2, art. 550 § 2, art. 570, art. 571 § 2, art. 611fs oraz w art. 618 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego rozumie się także „finansowy organ postępowania przygotowawczego”;
- 2) przez wyrażenie „prokurator” w art. 15 § 1, art. 48 § 1, art. 156 § 5, art. 179 § 3, art. 325, art. 325e § 2 zdanie pierwsze, § 3 i § 4 zdanie drugie, art. 326 § 1–3 oraz w art. 327 § 2 i 3 Kodeksu postępowania karnego rozumie się także „organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego”, z tym że z tytułu sprawowanego nadzoru organ nadrzędny nie może przejąć sprawy do swego prowadzenia;
- 3) przez wyrażenie „Prokurator Generalny” w art. 328 Kodeksu postępowania karnego rozumie się także „ministra właściwego do spraw finansów publicznych”, gdy potrzeba uchylecia prawomocnego postanowienia zachodzi w sprawie o wykroczenie skarbowe.

- § 2. Finansowy organ postępowania przygotowawczego może wystąpić z wnioskiem do prokuratora o podjęcie czynności, o których mowa w art. 73 § 2 i 3, art. 180 § 1, art. 202 § 1, art. 203 § 2, art. 214 § 1 i 8, art. 218 § 1 zdanie drugie, art. 220 § 1, art. 226 zdanie drugie, art. 237 § 1 i 2, art. 247 § 1, art. 250 § 2–4, art. 263 § 2, art. 270 § 1 oraz w art. 293 § 1 Kodeksu postępowania karnego. Jeżeli w wypadku, o którym mowa w art. 202 § 1 Kodeksu postępowania karnego, prokurator powołuje biegłych lekarzy psychiatrów, a także w wypadku, o którym mowa w art. 250 § 2 Kodeksu postępowania karnego, prokurator występuje do sądu o zastosowanie tymczasowego aresztowania, z mocy prawa obejmuje postępowanie przygotowawcze nadzorem.

- § 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się w razie przejęcia sprawy przez prokuratora do swego prowadzenia.

Art. 122a.

- § 1. W sprawach o wykroczenia skarbowe oskarżony może korzystać z pomocy jednego obrońcy.

- § 2. Obrońcą w sprawie o wykroczenie skarbowe może być także radca prawny.

Art. 123.

- § 1. Podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej i interwenient mogą ustanowić pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny.
- § 2. Za podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej i interwenienta, którzy nie są osobami fizycznymi, czynności procesowych może dokonać także organ uprawniony do działania w ich imieniu.
- § 3. W sprawach o wykroczenia skarbowe interwenient może mieć tylko jednego pełnomocnika.

Art. 124.

- § 1. Pociągnięcie podmiotu do odpowiedzialności posiłkowej następuje w formie postanowienia.
- § 2. Postanowienie, o którym mowa w § 1, wydaje w postępowaniu przygotowawczym organ prowadzący to postępowanie, a po wniesieniu aktu oskarżenia – sąd.
- § 3. Postanowienie zawiera wskazanie oskarżonego, zarzucanego mu przestępstwa skarbowego, kwalifikacji prawnej, podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej oraz podstaw pociągnięcia podmiotu do odpowiedzialności posiłkowej.
- § 4. Zmiana lub uzupełnienie postanowienia, o którym mowa w § 1, następuje w formie postanowienia. W razie braku podstaw do pociągnięcia podmiotu do odpowiedzialności posiłkowej zmiana ta może polegać także na uchyleniu wydanego poprzednio postanowienia.
- § 5. Po wniesieniu aktu oskarżenia prezes sądu kieruje sprawę na posiedzenie także wtedy, gdy zachodzi potrzeba rozważenia kwestii pociągnięcia do odpowiedzialności posiłkowej.

Art. 125.

- § 1. Do podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej oraz jego pełnomocnika stosuje się odpowiednio dotyczące podejrzanego, oskarżonego i obrońcy przepisy: art. 72, 74 § 1, art. 75–79, 81, 84–86, 157 § 1 i 2, art. 174–176, 300, 301, 315 § 1, art. 316, 321, 323 § 2, art. 334 § 2, art. 337, 338 § 1, art. 343 § 5, art. 353 § 2, art. 386, 389 i 390, 391 § 2, 431 § 2 i 3, art. 434–435, 440, 443, 453 § 3, art. 454 § 1, art. 455, 475, 480, 482 § 1, art. 524 § 3, art. 540 § 2 i 3, art. 542 § 2, art. 545 § 1, art. 547 § 3, art. 548, 624 § 1, art. 627, 630, 632–633 oraz art. 636 § 1 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Do osób najbliższych podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej będącego osobą fizyczną stosuje się odpowiednio art. 182, 185 i 186 Kodeksu postępowania karnego.
- § 3. Od chwili wydania postanowienia, o którym mowa w art. 124 § 1, podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej może być w tym charakterze wezwany do udziału w czynnościach procesowych.
- § 4. Podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej nie może być przesłuchany w charakterze świadka, także w wypadku, gdy jest interwenientem lub podmiotem obowiązany do zwrotu korzyści majątkowej, o którym mowa w art. 24 § 5.

§ 5. Do podmiotu, który uzyskał korzyść majątkową, przepisy art. 333 § 4, 370 § 1, art. 416, art. 422 § 1 i art. 444 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio, z tym że przez wyrażenie „prokurator” należy rozumieć także „finansowy organ postępowania przygotowawczego”.

Art. 126.

- § 1. Interwencja może być zgłoszona do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego w pierwszej instancji.
- § 2. Jeżeli interwenient w zgłoszeniu nie podał miejsca swego zamieszkania, pobytu lub siedziby lub podał co do tego nieprawdziwe dane, zgłoszenie jest bezskuteczne.

Art. 127.

- § 1. Interwencję zgłasza się pisemnie albo ustnie do protokołu.
- § 2. Jeżeli na podstawie danych zebranych w toku postępowania zostanie ustalony podmiot spełniający warunki do zgłoszenia interwencji, należy go niezwłocznie zawiadomić o przysługującym uprawnieniu, chyba że nie można ustalić jego miejsca zamieszkania, pobytu lub siedziby.
- § 3. Jeżeli w toku postępowania zatrzymano przedmiot lub dokonano zajęcia albo zabezpieczenia, należy o tym niezwłocznie zawiadomić interwenienta.
- § 4. Odpis wniosku, o którym mowa w art. 323 § 3 Kodeksu postępowania karnego, doręcza się niezwłocznie interwenientowi.

Art. 128.

- § 1. Do interwenienta oraz jego pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepisy art. 232 § 3, art. 305 § 4, art. 315 § 1, art. 316 § 1, art. 318, 321, 323 § 2, art. 334 § 2, art. 338 § 1, art. 343 § 5, art. 475, 482 § 1 zdanie pierwsze, art. 540 § 2, art. 549 oraz 550 § 2 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Interwenient może być przesłuchany w charakterze świadka.
- § 3. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo na rozprawie prawidłowo zawiadomionego o terminie interwenienta lub jego pełnomocnika nie jest przeszkodą do jej przeprowadzenia i wydania orzeczenia.
- § 4. (uchylony).
- § 5. W razie nieuwzględnienia interwencji koszty wynikłe z jej zgłoszenia ponosi interwenient.

Rozdział 13

Zabezpieczenie majątkowe

Art. 129.

W wypadkach niecierpiących zwłoki organ postępowania przygotowawczego może żądać od podmiotów wymienionych w art. 218 § 1 Kodeksu postępowania karnego zatrzymania przesyłki, co do której istnieje podejrzenie, że zawiera przedmioty przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego. Zatrzymanie to trwa aż do czasu uzyskania zatwierdzenia przez prokuratora – nie dłużej jednak niż 7 dni.

Art. 130.

Przedmiot, co do którego powstaje wątpliwość, komu należy go wydać, można złożyć do depozytu także we właściwym miejscowo finansowym organie postępowania przygotowawczego.

Art. 131.

- § 1. W razie popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego zabezpieczyć można także środek karny przypadku przedmiotów lub ściągnięcia ich równowartości pieniężnej oraz uiszczenie należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do zabezpieczenia grożącego środka karnego przypadku korzyści majątkowej i ściągnięcia jej równowartości pieniężnej.
- § 3. Karę grzywny i środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej przypadku przedmiotów można zabezpieczyć także na mieniu podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej.
- § 4. Do zabezpieczenia grożącego środka karnego przypadku korzyści majątkowej i ściągnięcia jej równowartości pieniężnej oraz przypadku przedmiotów i ściągnięcia ich równowartości pieniężnej stosuje się odpowiednio przepis art. 292 § 2 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 132.

Zabezpieczenie majątkowe, o którym mowa w art. 131, upada, gdy nie zostaną prawomocnie orzeczone: przypadek przedmiotów lub ściągnięcie ich równowartości pieniężnej, środek karny przypadku korzyści majątkowej lub ściągnięcia jej równowartości pieniężnej. Zabezpieczenie należności publicznoprawnej upada, jeżeli w ciągu 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie nie zostanie wszczęta egzekucja dla ściągnięcia tych należności.

Art. 132a.

W wypadkach określonych w art. 131 można także dokonać tymczasowego zajęcia mienia ruchomego osoby podejrzanej, jeżeli zachodzi obawa usunięcia tego mienia.

Rozdział 14**Właściwość organów postępowania przygotowawczego****Art. 133.**

- § 1. Postępowanie przygotowawcze prowadzą:
 - 1) urząd celny – w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w art. 63–75, art. 85–96 § 1, art. 106h i art. 107–111 § 1 oraz w sprawach ujawnionych w zakresie swojego działania przez urzędy celne z art. 106e, 106f i 106k, a także w sprawach w zakresie swojego działania z art. 54, 56, art. 57 § 1, art. 60, 61, 76, 80, 83 oraz art. 84 § 1;
 - 2) urząd skarbowy – w sprawach o pozostałe przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe;
 - 3) inspektor kontroli skarbowej – w sprawach ujawnionych w zakresie działania kontroli skarbowej.

§ 2. Organy, o których mowa w § 1, mogą wszcząć postępowanie przygotowawcze w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe nienależące do ich właściwości; po zabezpieczeniu dowodów przekazują sprawę do dalszego prowadzenia właściwemu organowi.

Art. 134.

§ 1. Postępowanie przygotowawcze prowadzą także:

- 1) Straż Graniczna – w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w art. 63–71, 85–96 § 1, art. 106e i 106f oraz art. 106h, ujawnione w zakresie swego działania przez Straż Graniczną;
- 2) Policja – w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe ujawnione w zakresie swego działania przez Policję;
- 3) Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego – w sprawach o przestępstwa skarbowe ujawnione w zakresie swego działania przez ten organ;
- 4) Żandarmeria Wojskowa – w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe popełnione przez osoby określone w art. 53 § 36, w zakresie podlegającym właściwości sądów wojskowych;
- 5) Centralne Biuro Antykorupcyjne – w sprawach o przestępstwa skarbowe ujawnione w zakresie swojej właściwości.

§ 2. Organy określone w § 1 pkt 1–3 zawiadamiają niezwłocznie o prowadzeniu postępowania przygotowawczego właściwe finansowe organy postępowania przygotowawczego przez przesłanie odpisu postanowienia o jego wszczęciu, chyba że ograniczą swoje czynności do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego oraz przekazania sprawy do dalszego prowadzenia tym organom.

§ 3. Organ określony w § 1 pkt 4 o wszczęciu postępowania przygotowawczego zawiadamia niezwłocznie właściwego prokuratora wojskowego.

§ 4. W razie zgłoszenia przez sprawcę czynu zabronionego wniosku o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności i po otrzymaniu przez niego pisemnego pouczenia o warunkach dopuszczalności tego środka karnego, przekazanie sprawy właściwemu finansowemu organowi postępowania przygotowawczego jest obowiązkowe.

§ 5. Przepisy § 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy organ określony w § 1 pkt 1–3 jest właściwy do prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawie o czyn zabroniony jako przestępstwo lub wykroczenie określone w przepisach karnych innej ustawy, który wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego.

Art. 134a.

Prokurator prowadzi postępowanie przygotowawcze, jeżeli przepis ustawy tak stanowi.

Art. 135.

§ 1. W wypadku gdy sprawcy zarzucono kilka przestępstw skarbowych albo wykroczeń skarbowych, względnie gdy zachodzi zbieg przepisów określony w art. 7 § 1, a sprawy należą do właściwości różnych organów postępowania przygotowawczego, właściwy jest organ, który pierwszy wszczął postępowanie.

- § 2. Jeżeli sprawcy zarzucono przestępstwo skarbowe i wykroczenie skarbowe, a sprawy należą do właściwości różnych finansowych organów postępowania przygotowawczego, właściwy jest organ, który wszczął postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe.
- § 3. Jeżeli sprawa o przestępstwo skarbowe i wykroczenie skarbowe należy do właściwości finansowych i niefinansowych organów postępowania przygotowawczego, postępowanie prowadzi finansowy organ postępowania przygotowawczego, chyba że postępowanie przygotowawcze prowadzi Żandarmeria Wojskowa. Spór o właściwość między finansowymi i niefinansowymi organami postępowania przygotowawczego rozstrzyga prokurator właściwy ze względu na siedzibę organu niefinansowego.
- § 4. Spór o właściwość między finansowymi organami postępowania przygotowawczego rozstrzyga organ nadrzędny nad tymi organami. Jeżeli spór toczy się między finansowymi organami postępowania przygotowawczego niemającymi wspólnego organu nadrzędnego, rozstrzyga go minister właściwy do spraw finansów publicznych.
- § 5. W czasie trwania sporu o właściwość każdy z organów postępowania przygotowawczego dokonuje czynności niecierpiących zwłoki.

DZIAŁ II

Pociągnięcie do odpowiedzialności za zgodą sprawcy

Rozdział 15

Postępowanie mandatowe

Art. 136.

- § 1. Postępowanie mandatowe prowadzi finansowy organ postępowania przygotowawczego lub jego upoważniony przedstawiciel albo osoba, o której mowa w art. 118 § 4, a także niefinansowy organ postępowania przygotowawczego, gdy przepis szczególny tak stanowi; postępowaniu temu nie stoi na przeszkodzie uprzednie wszczęcie postępowania przygotowawczego.
- § 2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i sposób wydawania funkcjonariuszom finansowych organów postępowania przygotowawczego i niefinansowych organów postępowania przygotowawczego upoważnienia do nakładania kary grzywny w drodze mandatu karnego za wykroczenia skarbowe, szczegółowe zasady jej nakładania i sposób uiszczania, sposób ewidencjonowania grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego, organy właściwe w sprawach rozliczania formularzy mandatu karnego oraz wzory formularzy mandatu karnego, mając na względzie potrzebę szybkiej reakcji na fakt popełnienia wykroczenia skarbowego oraz potrzebę ujednolicenia zasad nakładania przez funkcjonariuszy uprawnionych organów kary grzywny w drodze mandatu karnego, a także pouczenia osób karanych o ich prawach i obowiązkach.

Art. 137.

- § 1. W postępowaniu mandatowym, jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, karę grzywny w drodze mandatu karnego nałożyć można jedynie, gdy osoba sprawcy i okoliczności popełnienia wykroczenia skarbowego nie budzą wątpliwości, a

nie zachodzi potrzeba wymierzenia kary surowszej niż ta, która jest określona w art. 48 § 2.

§ 2. Postępowania mandatowego nie stosuje się, jeżeli:

- 1) w związku z wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, chyba że do chwili przyjęcia mandatu karnego wymagalna należność została w całości uiszczona;
- 2) zachodzi zbieg przepisów określony w art. 7 § 1, a ten sam czyn sprawcy wykroczenia skarbowego wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa skarbowego;
- 4) za wykroczenie skarbowe należałoby orzec przepadek przedmiotów.

§ 3. Warunkiem nałożenia kary grzywny w drodze mandatu karnego jest wyrażenie przez sprawcę wykroczenia skarbowego zgody na przyjęcie mandatu; zgodę tę odnotowuje się na dokumencie mandatu karnego.

§ 4. Upoważniony organ postępowania przygotowawczego lub jego przedstawiciel, wymierzając karę grzywny w drodze mandatu karnego, obowiązany jest określić wykroczenie skarbowe zarzucane sprawcy oraz pouczyć go o warunkach dopuszczalności postępowania mandatowego, a zwłaszcza o skutkach prawnych braku zgody, o której mowa w § 3.

Art. 138.

§ 1. W postępowaniu mandatowym można nałożyć karę grzywny w drodze mandatu karnego:

- 1) wydanego ukaranemu po uiszczeniu kary grzywny bezpośrednio upoważnionemu podmiotowi, który ją nałożył;
- 2) kredytowanego, wydawanego za potwierdzeniem odbioru ukaranemu.

§ 2. Mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 1, może być nałożona kara grzywny jedynie na osobę czasowo tylko przebywającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub niemającą stałego miejsca zamieszkania lub stałego miejsca pobytu.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do osób stale przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które czasowo opuszczają to terytorium.

§ 4. Mandat karny, o którym mowa w § 1 pkt 1, staje się prawomocny z chwilą uiszczenia kary grzywny upoważnionemu podmiotowi, który ją nałożył, zaś mandat karny kredytowany – z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego.

§ 5. Mandat karny kredytowany powinien zawierać pouczenie o obowiązku uiszczenia nałożonej kary grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu oraz o skutkach jej nieuiszczenia w tym terminie.

§ 6. uchylony.

Art. 139.

§ 1. W razie braku zgody, o której mowa w art. 137 § 3, sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych.

§ 2. W sytuacji, o której mowa w § 1, a zwłaszcza gdy sprawca wykroczenia skarbowego przebywa stale za granicą albo gdy nie można ustalić jego miejsca zamieszkania lub pobytu w kraju, organ postępowania przygotowawczego lub je-

go przedstawiciel może dokonać tymczasowego zajęcia mienia ruchomego sprawcy, w szczególności przedmiotów zagrożonych przypadkiem.

Art. 140.

- § 1. Prawomocny mandat karny podlega niezwłocznie uchyleniu, jeżeli karę grzywny nałożono za czyn niebędący czynem zabronionym jako wykroczenie skarbowe. Uchylenie następuje na wniosek ukaranego złożony w terminie zawitym 7 dni od daty przyjęcia mandatu lub z urzędu.
- § 2. Uprawniony do uchylenia prawomocnego mandatu karnego jest sąd właściwy do rozpoznania sprawy, na którego obszarze działania została nałożona kara grzywny. W przedmiocie uchylenia mandatu karnego sąd orzeka na posiedzeniu. W posiedzeniu ma prawo uczestniczyć ukarany, organ, który lub którego funkcjonariusz nałożył karę grzywny w drodze mandatu karnego, albo przedstawiciel tego organu oraz ujawniony interwenient. Przed wydaniem postanowienia sąd może zarządzić stosowne czynności w celu sprawdzenia podstaw do uchylenia mandatu karnego.
- § 3. Uchylając mandat karny, nakazuje się podmiotowi, na rachunek którego pobrano grzywnę, niezwłoczny zwrot uiszczonej kwoty, chyba że czyn zarzucany sprawcy wyczerpuje znamiona przestępstwa skarbowego, przestępstwa lub wykroczenia; w takim wypadku uiszczoną kwotę zatrzymuje się do zakończenia postępowania jako zabezpieczenie majątkowe grożących mu kar, środków karnych lub innych środków oraz kosztów postępowania.
- § 4. W razie uchylenia mandatu karnego sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych.

Art. 141.

Nadzór nad postępowaniem mandatowym sprawuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, a w sprawach, o których mowa w art. 134 § 1, odpowiednio – minister właściwy do spraw wewnętrznych albo Minister Obrony Narodowej.

Rozdział 16

Zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności

Oddział 1

Przebieg negocjacji

Art. 142.

- § 1. W postępowaniu prowadzonym przez finansowy organ postępowania przygotowawczego, zanim wniesiono akt oskarżenia, sprawca przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego może zgłosić wniosek o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.
- § 2. Przed pierwszym przesłuchaniem finansowy organ postępowania przygotowawczego jest obowiązany pouczyć sprawcę także o prawie złożenia takiego wniosku.
- § 3. Jeżeli sprawcą jest osoba w wieku po ukończeniu lat 17, lecz przed ukończeniem lat 18, wniosek, o którym mowa w § 1, może w jego imieniu zgłosić przedstawiciel ustawowy.

- § 4. Wniosek sprawcy, o którym mowa w § 1, może być złożony na piśmie albo ustnie do protokołu. Do wniosku dołącza się dowody wykonania czynności wymienionych w art. 143 § 1–3.
- § 5. Do sprawcy, o którym mowa w § 1, stosuje się odpowiednio przepisy o podejrzanym, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 143.

- § 1. Składając wniosek, o którym mowa w art. 142 § 1, należy łącznie uiścić:
- 1) należność publicznoprawną, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie tej należności, chyba że do chwili zgłoszenia wniosku ta wymagalna należność została w całości uiszczona;
 - 2) tytułem kary grzywny kwotę odpowiadającą co najmniej jednej trzeciej minimalnego wynagrodzenia, a za wykroczenie skarbowe – kwotę odpowiadającą co najmniej jednej dziesiątej tego wynagrodzenia;
 - 3) co najmniej zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania.
- § 2. Jeżeli za czyn zabroniony, o który toczy się postępowanie, przewidziane jest obowiązkowe orzeczenie przepadku przedmiotów, sprawca składając wniosek, o którym mowa w art. 142 § 1, jest obowiązany wyrazić zgodę na ich przepadek, a w razie niemożności złożenia tych przedmiotów – uiścić ich równowartość pieniężną.
- § 3. Jeżeli orzeczenie przepadku przedmiotów nie jest obowiązkowe, sprawca może ograniczyć wyrażenie zgody na przepadek, a w razie niemożności złożenia tych przedmiotów – uiścić równowartość pieniężną tylko niektórych przedmiotów zagrożonych przepadkiem albo złożyć wniosek o całkowite zaniechanie orzeczenia przepadku przedmiotów lub uiszczenia ich równowartości pieniężnej.
- § 4. Uiszczenie przez sprawcę równowartości pieniężnej przedmiotów zagrożonych przepadkiem nie dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4.
- § 5. Przepisy art. 16 § 3 i art. 31 § 3 pkt 2 stosuje się odpowiednio.
- § 6. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość zryczałtowanych kosztów postępowania związanych ze zgłoszeniem wniosku o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności w wysokości nie wyższej niż jedna dziesiąta minimalnego wynagrodzenia, mając na uwadze w szczególności przeciętne wydatki finansowego organu postępowania przygotowawczego, poniesione w związku z jego rozpoznaniem.

Art. 143a.

- § 1. Jeżeli wniosek, o którym mowa w art. 142 § 1, nie odpowiada wymaganiom formalnym, a brak jest tego rodzaju, że wniosek nie może otrzymać biegu, wzywa się osobę, od której wniosek pochodzi, do usunięcia braku w terminie 7 dni.
- § 2. W razie uzupełnienia braku w terminie, wniosek wywołuje skutki od dnia jego wniesienia. W razie nieuzupełnienia braku w terminie, wniosek uznaje się za bezskuteczny, o czym należy pouczyć przy doręczeniu wezwania.

Art. 144.

- § 1. Cofnięcie wniosku, o którym mowa w art. 142 § 1, nie jest możliwe przed upływem 1 miesiąca od jego złożenia, a także po wniesieniu do sądu przez finansowy organ postępowania przygotowawczego wniosku o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.
- § 2. Ponowne złożenie wniosku jest niedopuszczalne.
- § 3. W razie cofnięcia wniosku uiszczone przez sprawcę kwoty zatrzymuje się do zakończenia postępowania jako zabezpieczenie grożących mu kar, środków karnych lub innych środków oraz kosztów postępowania.

Art. 145.

- § 1. W razie wystąpienia przez sprawcę o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności finansowy organ postępowania przygotowawczego może zamiast aktu oskarżenia wnieść niezwłocznie do sądu wniosek o udzielenie takiego zezwolenia.
- § 2. Wniosek finansowego organu postępowania przygotowawczego powinien zawierać:
- 1) imię i nazwisko sprawcy oraz inne dane określające jego tożsamość;
 - 2) dokładne określenie czynu zarzucanego sprawcy ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia, a zwłaszcza wysokości uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej;
 - 3) wskazanie przepisów kodeksu, pod które zarzucany czyn podpada;
 - 4) dokładne określenie wykonanych przez sprawcę obowiązków, o których mowa w art. 143 § 1–3;
 - 5) wskazanie sądu właściwego do udzielenia zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.
- § 3. Uzasadnienie wniosku może być ograniczone do wskazania dowodów świadczących o tym, że wina sprawcy i okoliczności popełnienia czynu zabronionego nie budzą wątpliwości, a ponadto innych okoliczności świadczących o tym, że w danej sprawie można zezwolić na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, w szczególności ze względu na to, że jest to wystarczające dla zaspokojenia uzasadnionego interesu finansowego Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub innego uprawnionego podmiotu.
- § 4. Z wnioskiem, o którym mowa w § 1, przesyła się sądowi akta postępowania wraz z załącznikami.
- § 5. O wniesieniu do sądu wniosku, o którym mowa w § 1, finansowy organ postępowania przygotowawczego zawiadamia niezwłocznie sprawcę, jak również przedstawiciela ustawowego, o którym mowa w art. 142 § 3.

Art. 146.

- § 1. Złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności finansowy organ postępowania przygotowawczego uzależnia od wykonania obowiązku uiszczenia w całości wymagalnej należności publicznoprawnej, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie tej należności, a do tej chwili należność ta nie została uiszczona.
- § 2. Złożenie wniosku, o którym mowa w § 1, finansowy organ postępowania przygotowawczego może uzależnić:

- 1) od uiszczenia tytułem kary grzywny dodatkowej kwoty, nieprzekraczającej jednak łącznie z kwotą już wpłaconą wysokości połowy sumy odpowiadającej górnej granicy ustawowego zagrożenia za dany czyn zabroniony;
 - 2) od wyrażenia zgody na przepadek przedmiotów nieobjętych wnioskiem sprawcy, o którym mowa w art. 142 § 1, a w razie niemożności ich złożenia – od uiszczenia równowartości pieniężnej tych przedmiotów, chyba że przepadek dotyczy przedmiotów określonych w art. 29 pkt 4;
 - 3) od uiszczenia pozostałych kosztów postępowania.
- § 3. Czas, rodzaj i sposób wykonania obowiązków, o których mowa w § 1 lub 2, finansowy organ postępowania przygotowawczego określa po wysłuchaniu sprawcy, jak również przedstawiciela ustawowego, o którym mowa w art. 142 § 3.

Art. 147.

Na postanowienie odmawiające wniesienia wniosku o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności przysługuje zażalenie do organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, o czym należy sprawcę pouczyć. W razie nieuwzględnienia zażalenia stosuje się odpowiednio art. 144 § 3.

Oddział 2 Zezwolenie

Art. 148.

- § 1. W kwestii udzielenia zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności sąd orzeka niezwłocznie na posiedzeniu.
- § 2. (uchylony).
- § 3. W posiedzeniu ma prawo wziąć udział sprawca i jego obrońca, a także przedstawiciel ustawowy, o którym mowa w art. 142 § 3. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo prawidłowo zawiadomionego o terminie sprawcy lub jego obrońcy, a także przedstawiciela ustawowego, o którym mowa w art. 142 § 3, nie jest przeszkodą do przeprowadzenia posiedzenia.
- § 4. Stawiennictwo na posiedzenie finansowego organu postępowania przygotowawczego lub jego przedstawiciela, w szczególności tego, który złożył wniosek, jest obowiązkowe, jeżeli prezes sądu lub sąd tak zarządzi.
- § 5. Sąd, uwzględniając wniosek, orzeka wyrokiem.
- § 6. Jeżeli sąd uzna, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku, niezwłocznie zwraca sprawę finansowemu organowi postępowania przygotowawczego. Przepis art. 144 § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 149.

- § 1. W razie zaskarżenia wyroku o zezwoleniu na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności ulega on uchyleniu lub zmianie w postępowaniu odwoławczym tylko wtedy, gdy sąd orzekł:
- 1) tytułem kary grzywny kwotą inną niż uiszczona przez sprawcę;
 - 2) przepadek przedmiotów lub uiszczenie ich równowartości pieniężnej w zakresie nieobjętym zgodą sprawcy.
- § 2. Sąd odwoławczy orzeka na posiedzeniu jednoosobowo.

DZIAŁ III

Postępowanie przygotowawcze

Art. 150.

- § 1. Określone w Kodeksie postępowania karnego obowiązki i uprawnienia Policji, z wyjątkiem art. 214 § 6 i art. 663, dotyczą także innych organów dochodzenia.
- § 2. W razie potrzeby inny niż Policja organ dochodzenia może zwrócić się do Policji z wnioskiem o udzielenie pomocy przy dokonaniu czynności procesowej.
- § 3. Czynności, o których mowa w art. 75 § 2 oraz art. 285 § 2 Kodeksu postępowania karnego, są dokonywane przez Policję, Straż Graniczną, Służbę Celną, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne lub Żandarmerię Wojskową, a gdy postępowanie przygotowawcze prowadzone jest przez inny niż urząd celny finansowy organ postępowania przygotowawczego – przez Policję na żądanie tego organu.
- § 4. Oprócz Policji czynność, o której mowa w art. 244 § 1 Kodeksu postępowania karnego, może być dokonana także przez Straż Graniczną, Służbę Celną, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne lub Żandarmerię Wojskową.

Art. 151.

- § 1. Można odmówić wszczęcia postępowania w sprawie o wykroczenie skarbowe, a wszczęte umorzyć także wtedy, gdy w sprawie o ten sam czyn zabroniony wyczerpujący zarazem znamiona wykroczenia skarbowego i przestępstwa, postępowanie karne w sprawie o przestępstwo zostało już prawomocnie zakończone orzeczeniem skazującym.
- § 2. Można odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć, jeżeli o ten sam czyn zabroniony wyczerpujący zarazem znamiona wykroczenia skarbowego i przestępstwa toczy się postępowanie karne w sprawie o przestępstwo ścigane z urzędu.

Art. 151a.

- § 1. Śledztwo prowadzi się w sprawach o przestępstwa skarbowe:
 - 1) popełnione w warunkach określonych w art. 37 § 1 lub w art. 38 § 2;
 - 2) jeżeli osobą podejrzaną jest sędzia, prokurator, funkcjonariusz Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu lub Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
 - 3) jeżeli osobą podejrzaną jest funkcjonariusz Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego;
 - 4) jeżeli oskarżony lub osoba podejrzana jest pozbawiona wolności w tej lub w innej sprawie, chyba że zastosowano zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie wobec sprawcy ujętego na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem;
 - 5) jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 79 § 1 Kodeksu postępowania karnego, chyba że zaistnieją przesłanki z art. 79 § 4 Kodeksu postępowania karnego.

- § 2. W pozostałych sprawach o przestępstwa skarbowe prowadzi się dochodzenie, chyba że finansowy organ postępowania przygotowawczego odmiennie zarządzi ze względu na wagę lub zawłość sprawy.

Art. 151b.

- § 1. Prokurator prowadzi śledztwo w wypadkach określonych w art. 151a § 1 pkt 2 i 3, a także wtedy, gdy uzna, że wymagają tego okoliczności sprawy.
- § 2. Jeżeli prokurator wszczął śledztwo, może powierzyć organowi określonemu w art. 118 § 1 pkt 1–5 albo w § 2 jego przeprowadzenie w całości albo w określonym zakresie lub dokonanie poszczególnych czynności śledztwa; w wypadkach określonych w art. 151a § 1 pkt 2 i 3 prokurator nie może jednak powierzyć innemu organowi prowadzenia śledztwa w całości. Organ, któremu prokurator powierzył przeprowadzenie poszczególnych czynności, może dokonać także innych czynności, jeżeli wyłoni się taka potrzeba.
- § 2a. Wydając postanowienie o wszczęciu śledztwa, finansowy organ postępowania przygotowawczego niezwłocznie przesyła jego odpis prokuratorowi.
- § 3. Prokurator może zastrzec do osobistego wykonania jakąkolwiek czynność śledztwa, w szczególności czynności wymagające postanowienia, związane z przedstawieniem zarzutów, pociągnięciem do odpowiedzialności posiłkowej, zmianą postanowienia o przedstawieniu zarzutów lub o pociągnięciu do odpowiedzialności posiłkowej albo z zamknięciem śledztwa.

Art. 152.

W sprawach o wykroczenia skarbowe prowadzi się dochodzenie. Ogranicza się ono do przesłuchania podejrzanego oraz w razie potrzeby także do innych czynności w zakresie niezbędnym do wniesienia aktu oskarżenia lub innego zakończenia postępowania.

Art. 153.

- § 1. Postępowanie przygotowawcze w sprawie o przestępstwo skarbowe powinno być zakończone w ciągu 3 miesięcy. W razie niezakończenia postępowania w tym terminie organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, a gdy postępowanie prowadzi lub nadzoruje prokurator – prokurator bezpośrednio przełożony, mogą przedłużyć je na okres do 6 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych wypadkach właściwy prokurator bezpośrednio przełożony może przedłużyć okres postępowania na dalszy czas oznaczony.
- § 2. Dochodzenie w sprawie o przestępstwo skarbowe po jego przedłużeniu toczy się nadal jako dochodzenie.
- § 3. W razie niezakończenia dochodzenia w sprawie o wykroczenie skarbowe prowadzonego przez organ postępowania przygotowawczego w ciągu 2 miesięcy, organ nadrzędny nad tym organem może przedłużyć dochodzenie na czas oznaczony.

Art. 154. (uchylony).

Art. 155.

- § 1. W ciągu 14 dni od daty zamknięcia dochodzenia finansowy organ postępowania przygotowawczego sporządza akt oskarżenia i wnosi do właściwego sądu

oraz popiera go przed tym sądem albo wydaje postanowienie o umorzeniu, o zawieszeniu postępowania przygotowawczego albo o uzupełnieniu dochodzenia. O wniesieniu aktu oskarżenia w sprawie o przestępstwo skarbowe finansowy organ postępowania przygotowawczego zawiadamia niezwłocznie prokuratora przez doręczenie odpisu tego aktu.

- § 2. W sprawie o przestępstwo skarbowe podlegające rozpoznaniu w postępowaniu zwyczajnym finansowy organ postępowania przygotowawczego w ciągu 14 dni od zakończenia śledztwa sporządza akt oskarżenia i przesyła go wraz z aktami prokuratorowi, przekazując jednocześnie dowody rzeczowe. Akt oskarżenia zatwierdza i wnosi do sądu prokurator. W akcie oskarżenia należy także wskazać finansowy organ postępowania przygotowawczego, któremu przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego. Organ ten zawiadamia się niezwłocznie o wniesieniu aktu oskarżenia przez doręczenie jego odpisu.
- § 3. Jeżeli podejrzany jest tymczasowo aresztowany, terminy określone w § 1 i 2 wynoszą 7 dni.
- § 4. W sprawie, w której wobec podejrzanego stosowane jest tymczasowe aresztowanie, akt oskarżenia należy wniesić nie później niż 14 dni przed upływem dotychczas określonego terminu stosowania tego środka.
- § 5. Do aktu oskarżenia można dołączyć wniosek o nałożenie odpowiedzialności posiłkowej, a także wniosek o zobowiązanie podmiotu określonego w art. 24 § 5 do zwrotu na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego uzyskanej korzyści majątkowej.

Art. 156.

- § 1. Prokurator, a także finansowy organ postępowania przygotowawczego może umieścić w akcie oskarżenia wniosek o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kary lub środka karnego za zarzucane mu przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, jeżeli okoliczności popełnienia czynu zabronionego nie budzą wątpliwości, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte.
- § 2. Wniosek może dotyczyć:
 - 1) w sprawie o przestępstwo skarbowe – wymierzenia oskarżonemu kary z zastosowaniem nadzwyczajnego jej złagodzenia, orzeczenia środka karnego określonego w art. 22 § 2 pkt 2–6, odstąpienia od ich wymierzenia lub warunkowego zawieszenia wykonania kary; przepisu nie stosuje się do sprawy przestępstwa skarbowego popełnionego w warunkach określonych w art. 37 § 1 lub w art. 38 § 2, z zastrzeżeniem art. 37 § 2 i 3 albo art. 38 § 3;
 - 2) w sprawie o wykroczenie skarbowe – wymierzenia oskarżonemu kary grzywny nieprzekraczającej dziesięciokrotności minimalnego wynagrodzenia albo orzeczenia środka karnego określonego w art. 47 § 2 pkt 2 lub 3 albo z odstąpieniem od ich wymierzenia.
- § 3. Przepisy art. 335 § 2 i 3, art. 339 § 1 pkt 3 i art. 343 § 4–7 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio; jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, a nie została ona w całości uiszczona, sąd uzależnia uwzględnienie wniosku od uiszczenia tej wymagalnej należności w całości w wyznaczonym terminie.
- § 4. Nie można uwzględnić wniosku o orzeczenie przepadku przedmiotów, jeżeli interwenient temu się sprzeciwi na piśmie albo ustnie do protokołu.

DZIAŁ IV

Postępowanie przed sądem

Rozdział 17

Postępowanie przed sądem pierwszej instancji

Art. 157.

- § 1. Jeżeli akt oskarżenia wniósł finansowy organ postępowania przygotowawczego, udział tego organu lub jego przedstawiciela w rozprawie jest obowiązkowy w postępowaniu uproszczonym.
- § 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe, w których akt oskarżenia wniósł prokurator, finansowy organ dochodzenia lub jego przedstawiciel może działać obok prokuratora w charakterze oskarżyciela publicznego.

Art. 158.

- § 1. Niestawiennictwo na rozprawę podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej, któremu prawidłowo doręczono wezwanie, nie stoi na przeszkodzie rozpoznaniu sprawy i wydaniu orzeczenia.
- § 2. Jeżeli jednak podmiot, o którym mowa w § 1, usprawiedliwi swoje niestawiennictwo i jednocześnie wniesie o odroczenie rozprawy, nie można jej przeprowadzić w czasie nieobecności tego podmiotu.
- § 3. W wypadku, o którym mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 482 Kodeksu postępowania karnego w zakresie rozstrzygnięcia o nałożeniu odpowiedzialności posiłkowej.

Art. 159.

W razie wyłączenia jawności rozprawy głównej także podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej oraz interwenient mogą żądać pozostawienia na sali rozpraw po nie więcej niż dwie osoby.

Art. 160.

Po swobodnym wypowiedzeniu się osoby przesłuchiwanej na wezwanie przewodniczącego, stosownie do art. 171 § 1 Kodeksu postępowania karnego, mogą zadawać jej pytania w następującym porządku: oskarżyciel publiczny, interwenient, pełnomocnik interwenienta, biegły, podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej, pełnomocnik podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej, obrońca, oskarżony, członkowie składu orzekającego. Przepisy art. 370 § 2–4 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

Art. 161.

- § 1. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, a nie została ona w całości uiszczona, sąd uzależnia uwzględnienie wniosku oskarżonego, o którym mowa w art. 387 § 1 Kodeksu postępowania karnego, od uiszczenia tej wymagalnej należności w całości w wyznaczonym terminie.
- § 2. Jeżeli w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe zgłoszono interwencję, sąd nie może przychylić się do wniosku, o którym mowa w art. 387 § 1 Kodeksu postępowania karnego, dotyczącego orzeczenia przepadku

przedmiotów, gdy interwenient temu się sprzeciwi na piśmie albo ustnie do protokołu.

- § 3. Wniosek oskarżonego, o którym mowa w art. 387 § 1 Kodeksu postępowania karnego, złożony przed rozprawą, sąd może rozpoznać na posiedzeniu. Sąd, uwzględniając wniosek, skazuje oskarżonego wyrokiem.
- § 4. O terminie posiedzenia zawiadamia się strony, przesyłając im odpis wniosku.
- § 5. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo oskarżyciela publicznego, podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej lub interwenienta na rozprawę bądź posiedzenie nie stoi na przeszkodzie uwzględnieniu wniosku, jeżeli pozostałe warunki określone w art. 387 Kodeksu postępowania karnego i w § 1 są spełnione.

Art. 161a.

Jeżeli po rozpoczęciu przewodu sądowego ujawni się, że czyn oskarżonego stanowi wykroczenie skarbowe, sąd rozpoznaje sprawę w dalszym ciągu, w tym samym składzie.

Art. 162.

- § 1. Po zamknięciu przewodu sądowego przewodniczący udziela głosu stronom oraz ich przedstawicielom. Zabierają one głos w następującej kolejności: oskarżyciel publiczny, interwenient, podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej i oskarżony. Przedstawiciele procesowi stron zabierają głos przed stronami, które reprezentują.
- § 2. Jeżeli oskarżyciel publiczny, interwenient lub jego pełnomocnik ponownie zabierają głos, należy również udzielić głosu podmiotowi pociągniętemu do odpowiedzialności posiłkowej, jego pełnomocnikowi, obrońcy i oskarżonemu.

Art. 163.

Orzeczenie kończące postępowanie powinno w miarę potrzeby zawierać także rozstrzygnięcie co do przepadku przedmiotów i ściągnięcia ich równowartości pieniężnej, środka karnego przepadku korzyści majątkowej i ściągnięcia jej równowartości pieniężnej, należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym, odpowiedzialności posiłkowej lub roszczeń interwenienta.

Art. 163a.

Po ogłoszeniu lub przy doręczeniu orzeczenia należy oskarżonego, o którym mowa w art. 36 § 3, art. 156 lub art. 161, pouczyć o treści art. 443 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 434 § 3 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 164.

Jeżeli ukarany za wykroczenie skarbowe jest osobą przebywającą jedynie czasowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo nie ma na tym terytorium stałego miejsca zamieszkania lub stałego miejsca pobytu, sąd może orzec natychmiastową wykonalność orzeczenia wymierzającego karę grzywny; jednocześnie sąd orzeka zastępczą karę pozbawienia wolności na wypadek nieuiszczenia orzeczonej kary grzywny w terminie 3 dni, a ponadto zarządza zatrzymanie paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy, na czas do uiszczenia orzeczonej kary grzywny lub wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności.

Rozdział 18

Postępowanie odwoławcze i nadzwyczajne środki zaskarżenia

Art. 165.

Do finansowego organu postępowania przygotowawczego stosuje się odpowiednio przepis art. 157 także na rozprawie w sądzie odwoławczym lub na posiedzeniu sądu w kwestii wznowienia postępowania, chyba że prezes sądu lub sąd zarządzi inaczej.

Art. 166.

Podmiot odpowiedzialny posiłkowo może wnieść apelację z powodu nałożenia odpowiedzialności posiłkowej, natomiast z powodu skazania oskarżonego – tylko wtedy, gdy skazanie jest podstawą tej odpowiedzialności.

Art. 167.

- § 1. Zażalenie na postanowienie finansowego organu postępowania przygotowawczego rozpoznaje organ nadrzędny, a w wypadkach przewidzianych przez ustawę – prokurator sprawujący nadzór nad tym postępowaniem albo sąd.
- § 2. Zażalenie na postanowienie Żandarmerii Wojskowej rozpoznaje właściwy prokurator wojskowy, a w wypadkach przewidzianych przez ustawę – sąd wojskowy.
- § 3. Właściwy do rozpoznania zażaleń na wydane w sprawach o wykroczenia skarbowe w postępowaniu przed sądem rejonowym postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku jest sąd okręgowy, zaś pozostałych zażaleń – sąd rejonowy w innym równorzędnym składzie.

Art. 167a.

Kasację w sprawie o wykroczenie skarbowe może wnieść wyłącznie Prokurator Generalny i Rzecznik Praw Obywatelskich, a w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych – także Naczelny Prokurator Wojskowy. Kasację taką wnieść można od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie.

Art. 168. (uchylony).

Art. 169.

Podmiot odpowiedzialny posiłkowo lub interwenient może wnieść kasację lub wniosek o wznowienie postępowania wyłącznie przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym.

Art. 170.

Postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się w zakresie rozstrzygnięcia o nałożeniu odpowiedzialności posiłkowej także wtedy, gdy po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi, wskazujące na to, że niesłusznie nałożono tę odpowiedzialność.

DZIAŁ V

Postępowanie nakazowe

Art. 171.

Wydanie wyroku nakazowego jest niedopuszczalne także wtedy, gdy:

- 1) stosuje się przepisy o odpowiedzialności posiłkowej;
- 2) zgłoszono interwencję co do przedmiotów podlegających przypadkowi, chyba że zostanie ona cofnięta przez interwenienta do czasu wniesienia aktu oskarżenia do sądu.

Art. 172.

- § 1. Wyrokiem nakazowym można orzec za przestępstwo skarbowe karę grzywny określoną w art. 23 § 2 albo karę ograniczenia wolności, a za wykroczenie skarbowe – karę grzywny określoną w art. 48 § 3.
- § 2. Obok kary określonej w § 1 można, w wypadkach przewidzianych w kodeksie, orzec środek karny określony w art. 22 § 2 pkt 2–6 lub w art. 47 § 2 pkt 2 lub 3.

DZIAŁ VI

Postępowanie w stosunku do nieobecnych

Rozdział 19

Przesłanki

Art. 173.

- § 1. Przeciwno sprawcy przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego przebywającemu stale za granicą albo gdy nie można ustalić jego miejsca zamieszkania lub pobytu w kraju, postępowanie toczyć się może podczas jego nieobecności.
- § 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli:
 - 1) wina sprawcy lub okoliczności popełnienia czynu zabronionego budzą wątpliwości;
 - 2) oskarżony o przestępstwo skarbowe ukrył się po wniesieniu do sądu aktu oskarżenia, a także wówczas, gdy w toku postępowania przed sądem ustalono jego miejsce zamieszkania lub pobytu w kraju.
- § 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej.

Rozdział 20

Przebieg postępowania

Art. 174.

W postępowaniu w stosunku do nieobecnych nie stosuje się przepisów, których stosowanie wymaga obecności oskarżonego lub podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej.

Art. 175.

- § 1. O zastosowaniu postępowania w stosunku do nieobecnych organ prowadzący postępowanie wydaje postanowienie. W postępowaniu przygotowawczym w sprawach o przestępstwa skarbowe postanowienie to wymaga zatwierdzenia przez prokuratora.
- § 2. Postanowienia o zastosowaniu postępowania w stosunku do nieobecnych nie ogłasza się nieobecnej stronie.

Art. 176.

- § 1. Prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy wyznacza nieobecnemu oskarżonemu obrońcę z urzędu. Udział obrońcy jest obowiązkowy także w postępowaniu odwoławczym.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej, gdy nie ma on pełnomocnika. Wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego dla nieobecnego podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa.

Art. 177.

W razie osobistego zgłoszenia się skazanego do dyspozycji sądu lub ujęcia skazanego doręcza mu się odpis prawomocnego wyroku. Na wniosek skazanego złożony na piśmie w zawitym terminie 14 dni od daty doręczenia sądu, którego wyrok się uprawomocnił, wyznacza niezwłocznie rozprawę, a wydany w tej instancji wyrok traci moc z chwilą stawienia się skazanego na rozprawie.

TYTUŁ III**POSTĘPOWANIE WYKONAWCZE W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA
SKARBOWE I WYKROCZENIA SKARBOWE****DZIAŁ I****C z ę ś ć o g ó l n a****Rozdział 21****Zakres obowiązywania****Art. 178.**

- § 1. Do wykonywania orzeczeń w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu karnego wykonawczego, jeżeli przepisy niniejszego kodeksu nie stanowią inaczej.
- § 2. W postępowaniu wykonawczym w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe przez wyrażenie „prokurator” użyte w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego rozumie się także „finansowy organ postępowania przygotowawczego”.

Rozdział 22

Postępowanie

Art. 179.

- § 1. Organem postępowania wykonawczego w zakresie wykonywania orzeczeń w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe jest także urząd celny. Do decyzji tych organów stosuje się odpowiednio art. 7 Kodeksu karnego wykonawczego.
- § 2. Organem wykonującym zabezpieczenie majątkowe jest urząd skarbowy, chyba że kodeks stanowi inaczej.
- § 3. Zabezpieczenia majątkowego na towarach, wartościach dewizowych lub krajowych środkach płatniczych podlegających kontroli celnej lub kontroli dewizowej wykonywanej przez urząd celny lub będących w dyspozycji urzędu celnego dokonują te organy.
- § 4. Jeżeli zabezpieczenia majątkowego dokonał uprzednio urząd celny, sąd kieruje orzeczenie do tego organu w celu wykonania w tej części.
- § 5. W razie orzeczenia środka karnego przepadku korzyści majątkowej lub ściągnięcia jej równowartości pieniężnej organ egzekucyjny określony w § 1 lub art. 27 Kodeksu karnego wykonawczego prowadzi także egzekucję orzeczonej równocześnie kary grzywny, środka karnego przepadku przedmiotów lub ściągnięcia ich równowartości pieniężnej, jeżeli dokonał uprzednio ich zabezpieczenia.
- § 6. Kompetencje urzędu celnego określone w § 1, 3 i 4 może wykonywać także izba celna.

Art. 179a.

- § 1. Jeżeli w orzeczeniu o przepadku przedmiotów zarządzono ich zniszczenie, sąd określa warunki i tryb niezwłocznego zniszczenia przedmiotów przez odpowiedni organ postępowania wykonawczego.
- § 2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb niezwłocznego zniszczenia przedmiotów, o których mowa w § 1, mając na uwadze w szczególności rodzaj przedmiotów i podmioty wyspecjalizowane w ich niszczeniu, a także zapewnienie sprawności postępowania wykonawczego i jego koszty, jak również konieczność właściwego zabezpieczenia wykonywanych czynności likwidacyjnych.

Art. 180.

- § 1. Do zabezpieczenia i egzekucji środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów, środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej lub należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym stosuje się odpowiednio art. 179 § 1 niniejszego kodeksu oraz art. 27 Kodeksu karnego wykonawczego.
- § 2. Interwient roszczący sobie prawo do przedmiotów objętych zabezpieczeniem lub egzekucją przepadku przedmiotów lub ściągnięcia ich równowartości pieniężnej może dochodzić swych roszczeń tylko w trybie określonym w art. 119.

Art. 180a.

Do zabezpieczenia i egzekucji środka karnego przepadku korzyści majątkowej lub ściągnięcia jej równowartości pieniężnej stosuje się odpowiednio art. 33 § 2–4.

Art. 181.

- § 1. W wypadkach określonych w art. 8 § 1 w razie niejednoczesnego skazania przez sądy na kary, środki karne lub inne środki, sąd, który ostatni wydał orzeczenie w pierwszej instancji, na wniosek skazanego rozstrzyga postanowieniem, która kara, jako najsurowsza, podlega wykonaniu. Wniosek o rozstrzygnięcie tej kwestii może złożyć również organ postępowania przygotowawczego. Na postanowienie służy zażalenie organowi postępowania przygotowawczego i skazanemu.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w razie niejednoczesnego skazania przez organy orzekające na karę grzywny za wykroczenie skarbowe i na karę grzywny za wykroczenie.
- § 3. W wypadku określonym w art. 8 § 2 stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego dotyczące wyroku łącznego.
- § 4. W razie uprzedniego wykonania kary łagodniejszej lub środka karnego w całości lub w części zalicza się je na poczet kary najsurowszej podlegającej wykonaniu, uwzględniając różnice zachodzące między tymi karami lub środkami karnymi.

DZIAŁ II**C z ę ś ć s z c z e g ó l n a****Rozdział 23****Wykonywanie kar****Art. 182.**

Jeżeli kara grzywny wymierzona za przestępstwo skarbowe została uiszczona lub ściągnięta w drodze egzekucji tylko w części i zostanie stwierdzone, że spowodowane to jest tym, że okoliczności wymagane dla ustalenia stawki dziennej uległy istotnej zmianie, sąd dla nieuiszczonej jeszcze w części kary grzywny określa na nowo wysokość stawki dziennej, kierując się wskazaniem określonymi w art. 23 § 3, chyba że skazany wykaże, iż nastąpiło to z przyczyn od niego niezależnych.

Art. 183.

- § 1. Rozłożenie kary grzywny na raty sąd może uzależnić od zabezpieczenia jej na majątku skazanego za przestępstwo skarbowe lub podmiotu odpowiedzialnego posiłkowo.
- § 2. Na postanowienie w przedmiocie rozłożenia kary grzywny na raty przysługuje zażalenie.

Art. 184.

- § 1. Podmiot odpowiedzialny posiłkowo uiszcza wymierzoną karę grzywny, jeżeli skazany nie zapłaci jej w terminie i zostanie stwierdzone, że nie można jej ściągnąć w drodze egzekucji.
- § 2. Jeżeli wymierzona kara grzywny została uiszczona lub ściągnięta od skazanego w drodze egzekucji tylko w części, odpowiedzialność posiłkową zmniejsza się w sposób odpowiadający stosunkowi kwoty zapłaconej do wysokości orzeczonej kary.
- § 3. Jeżeli wymierzona kara grzywny została uiszczona lub ściągnięta od podmiotu odpowiedzialnego posiłkowo tylko w części, przepisy art. 45 § 1, 2 i 4 oraz art. 46 Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się odpowiednio.
- § 4. W stosunku do podmiotu odpowiedzialnego posiłkowo nie stosuje się wykonania pracy społecznie użytecznej ani zastępczej kary pozbawienia wolności.
- § 5. Postępowania wykonawczego nie umarza się w razie śmierci sprawcy skazanego za przestępstwo skarbowe po uprawomocnieniu się orzeczenia o nałożeniu odpowiedzialności posiłkowej.
- § 6. Przepisy § 1, 2 i 5 stosuje się odpowiednio do środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów.

Art. 185.

- § 1. Jeżeli egzekucja grzywny okazała się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna, sąd może zamienić karę grzywny na pracę społecznie użyteczną, określając czas jej trwania. Praca społecznie użyteczna trwa najkrócej 7 dni, najdłużej – 3 miesiące; określa się ją w dniach i miesiącach.
- § 2. Praca społecznie użyteczna polega na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, wskazanej przez sąd, w odpowiednim zakładzie pracy, placówce służby zdrowia, opieki społecznej, organizacji lub instytucji niosącej pomoc charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej, w wymiarze od 5 do 10 godzin w stosunku tygodniowym.
- § 3. Na postanowienie w przedmiocie zamiany grzywny na pracę społecznie użyteczną przysługuje zażalenie.

Art. 186.

- § 1. Jeżeli egzekucja grzywny okazała się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, gdy:
 - 1) ukarany oświadczy, że nie podejmie pracy społecznie użytecznej zamienionej na podstawie art. 185 albo uchyła się od jej wykonania, lub
 - 2) zamiana grzywny na pracę społecznie użyteczną jest niemożliwa lub niecelowa.
- § 2. Zarządzając wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, sąd przyjmuje, że jeden dzień pozbawienia wolności równoważny jest grzywnie wynoszącej od jednej pięćsetnej do jednej pięćdziesiątej górnej granicy ustawowego zagrożenia karą grzywny.
- § 3. Zastępcza kara pozbawienia wolności nie może przekroczyć 3 miesięcy; wymierza się ją w dniach i miesiącach.

§ 4. Na postanowienie w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności przysługuje zażalenie.

Art. 187.

§ 1. Kary grzywny wymierzone w sprawach o wykroczenia skarbowe, niezależnie od trybu, w jakim je wymierzono, przypadają Skarbowi Państwa.

§ 2. Wykonanie prawomocnych mandatów karnych, o których mowa w art. 138 § 1 pkt 2, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.⁶⁾).

Art. 188.

W razie skazania sprawcy na karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, uchylaniem się skazanego od odbywania kary ograniczenia wolności jest również nieuiszczenie tej wymagalnej należności w wyznaczonym terminie.

Rozdział 24

Wykonywanie środków karnych

Art. 189.

Do wykonania orzeczenia w części dotyczącej środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów lub środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej stosuje się odpowiednio art. 179 § 1 niniejszego kodeksu oraz art. 27, 44, 49–51 i art. 187–195a Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 190.

Sąd nie może w okresie próby ustanawiać, rozszerzać lub zmieniać obowiązku uiszczenia należności publicznoprawnej, o którym mowa w art. 41 § 2 lub 4, albo od jego wykonania zwolnić.

Art. 191.

§ 1. Po upływie połowy okresu, na który orzeczono środki karne wymienione w art. 22 § 2 pkt 5 i 7, nie wcześniej jednak niż po roku, sąd może uznać je za wykonane, jeżeli skazany przestrzegał porządku prawnego.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie wykonania środka karnego wymienionego w art. 22 § 2 pkt 5 i 7 przysługuje zażalenie.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 157, poz. 1119 i Nr 187, poz. 1381 oraz z 2007 r. Nr 89, poz. 589.